

СЛОВО ЛАПОВУ

Лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година III, број 10, март 2023.



САДРЖАЈ

ТЕМА БРОЈА

Песниче народа мог - 1. и 2. страна

ШУМАДИЈСКА ПОДРУЖНИЦА

Форум о статусу запослених у јавним библиотекама - 2. страна

ЗАВИЧАЈНИ ФОНД

Лапову за понос - 3. страна

„Б" ФОНД

Каталози националне библиотеке - 4. и 5. страна

ДНЕВНИК ЈЕДНОГ БИБЛИОТЕКАРА

На путу зрелости - 6. страна

Кад човек постаје зрела личност - 6, 7. и 8. страна

ДЕЧЈИ КУТАК

Завичај је оно што осећам у срцу - 9. страна

Завичај у оку - 9. страна

КУТАК ЗА МЛАДЕ

Млади у пословном свету - 10. и 11. страна

НА КОРЗОУ КРОЗ ВЕКОВЕ

Човек са комадићем сира у бради - 12. и 13. страна

Мајстор Милоје - 13. страна

КУЛТУРНА ДЕШАВАЊА

Дани вина - 14. и 15. страна

Завичајна недеља - 16. страна

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Дан Општине Лапово - 17, 18, 19 и 20. страна

Привредни развој - 20. страна

ВРЕМЕПЛОВ

Заштита деце и младих у Лапову почетком XX века - 21. и 22. страна

ЗНАМЕНИТИ ЛАПОВЦИ

Михаило Пантовић - 23. и 24. страна

СПОРТ

Street workout - 24. страна

Данијела Вулићевић

ПЕСНИЧЕ НАРОДА МОГ

ТЕМА БРОЈА

Постоје многе вештине и таленти који се могу испољити у одређеном узрасту развоја детета. Јако су важни подстицаји од стране породице, образовних установа, библиотеке и других установа културе и шире друштвене заједнице.

Сналажљивост у заједници много зависи од способности вербалне комуникације. Родитељи су најважнија карика у ланцу васпитавања деце која ће моћи да искористе своје потенцијале до доба одрастања и касније у животу. Дете сигурно у себе, умеће да комуницира са вршњацима, али и са одраслима. Важно је да обратимо пажњу у каквом окружењу бораве и да ли је она подстицајна за комуникацију или отежавајућа.

У вештини вербалне комуникације уметност рецитовања има посебно место. То је говор у којем речи, уобличене у стихове и евентуално риме, свечаним ходом воде стазом успешног говорништва. Као и у музичкој уметности, слушалац који слуша рецитатора другог језичког подручја, у казивању препознаје осећања. Успешно рецитовање је прави благослов.

Традиција казивања стихова у Србији је дуга, а једна од њених најуспешнијих показатеља је Смотра рецитатора „Песниче народа мог“. Ученици основних и средњих школа широм Србије, такмичећи се деценијама у казивању песама најбољих, најпознатијих, али и заборављених српских песника, славе нашу књижевност, негују своје таленте и чувају наш језик. Стихови Десанке Максимовић, Душана Радовића, Драгана Лукића, Љубивоја Ршумовића, Моше Одаловића, Недељка Попадића, Бранка Миљковића, Васка Попе, Милана Ракића и многих других песника, из читанки и лектира, преселили су се и на бине свих наших градова у једној непрекидној милозвучној мелодији вештих дечјих гласова и гласова младића и девојака на

прагу одрастања.

У организацији Савеза аматера Србије и Центра за културу Ваљево, 19. и 20. маја 2023. биће одржана Републичка смотра рецитатора „Песниче народа мог“.

Школски нивои такмичења требало је да се одрже до 10. марта, општински до 31. марта, окружни ће бити одржани до 7. априла, а покрајински до 21. априла.

Носиоци такмичења на општинским нивоима су углавном установе културе. Од оснивања установе, под окриљем Општинска библиотека „Слово“ лаповачки рецитатори свих узрасних категорија учествују на окружној смотри коју сваке године организује Културни центар „Радоје Домановић“ из Раче за рецитаторе Шумадијског округа. Ранијих година су се општинске смотре одржавале у просторијама Основне школе „Светозар Марковић“, односно Средње школе Лапово. Такмичење није одржано 2020. због пандемије вируса корона, а 2021. су општинске смотре одржане у онлајн формату, а окружна и републичка уживо.



Фото: Драгана Јовичић

Овогодишња Општинска смотра рецитатора „Песниче народа мог“ одржана је 16. марта за млађи и средњи узраст у Културно-туристичком центру „Стефан Немања“, а за старији узраст 17. марта у Општинској библиотеци „Слово“ у оквиру манифестације „Завичајне слике“ организоване поводом Дана Општине Лапово. Учествовало је тридесет петоро такмичара. Жири је заседао у трочланом саставу. Председник жирија је била в.д. директора лаповачке

библиотеке Данијела Вулићевић, дипломирани библиотекар, логопед и писац за децу, а чланови Гордана Мркаљ, дипломирани библиотекар и наставник разредне наставе и Стеван Стефановић, свештеник и писац за децу, председник Књижевног клуба „Милорад Бранковић“.



Фото: Драгана Петковић

Критеријуми за оцењивање су јединствени за све нивое такмичења: избор песме примерен узрасту и полу рецитатора, акцентуација и дикција, остваривање мисаоно-

Данијела Вулићевић

ФОРУМ О СТАТУСУ ЗАПОСЛЕНИХ У ЈАВНИМ БИБЛИОТЕКАМА

Библиотекарско друштво Србије, у сарадњи са Градском библиотеком Нови Сад и Подружницом Друштва за Јужно-бачки округ, организовало је Форум под називом „Статус и положај запослених у јавним библиотекама“ у склопу стручно-научног скупа „Дани библиотека и библиотекара“ на Сајму књига у Новом Саду, 7. марта 2023. године.

Библиотекарско друштво Србије континуирано указује на неповољан статус запослених у библиотекама широм Србије и њихов третман као носилаца библиотечно-информативне делатности. На велики проблем указивано је министарствима, синдикатима и локалним самоуправама.

На 19. конференцији Библиотекарског друштва Србије, одржаној децембра 2022. у Београду, представљена је анализа статуса

емотивних садржаја песме, природност, изражајност и сугестивност рецитовања. Песма се говори напамет. Такмичар казује исту песму на свим нивоима такмичења, а избор песме је слободан.

Одлуке жирија на општинској смотри биле су једногласне. У категорији млађи израст, прво место је освојила Марта Ристић, друго Дуња Бранковић, а треће Јелена Прешић. У категорији средњи узраст победила је Дијана Милановић, друго место је освојила Дуња Мујковић. А треће Матеја Миљић. У категорији старији узраст прво место је освојила Александра Стаматовић, друго Елена Ђокић, а треће Гордана Ђелап.

Честитамо награђенима и желимо им много успеха на окружној смотри.

Манифестација „Песниче народа мог“ има дугу традицију и значајно место на културно-просветној карти Србије. Негује лепо казивање, позитиван такмичарски дух и чува српску поезију у времену када инстант култура и инстант уметност покушавају да заузму примат. Чува наш идентитет и праве вредности за генерације које долазе.

библиотекара и књижничара запослених у јавним библиотекама, које су урадиле Гордана Вучковић и Марија Ракић Шаранац, запослене у Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Крагујевцу. Одлична анализа наших колегиница резултирала је одржавањем поменутог форума Друштва.

Форум је отворио председник Друштва, др Богдан Трифуновић. Тему форума представили су Гордана Вучковић и Мирко Демидић, директор наше матичне библиотеке из Крагујевца. Након њихових излагања, уследила је дискусија.

Планирано је да се на основу изнете анализе и дискусије формулише допис Библиотекарског друштва Србије о статусу запослених у јавним библиотекама и проследи Министарству културе и информисања Републике Србије, синдикатима и медијима.

Одржавањем овог форума Друштво је отворило сезону стручних окупљања својих чланова. Традиционално, први скуп се сваке године одржава у Новом Саду, у току Сајма књига. Новосадски сајам ове године обележава век постојања, а у организацији „Дана библиотека и библиотекара“ учествовале су и Народна библиотека Србије, Библиотека Матице српске и Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“.

Данијела Вулићевић

ЛАПОВУ ЗА ПОНОС

ЗАВИЧАЈНИ ФОНД

Лаповачка библиотека је отпочела формирање Завичајног фонда од оснивања, 1995. Дакле, све године постојања библиотеке у Лапову као огранка баточинске, и као организационе јединице у Центру за културу „Стефан Немања“, када су у питању библиотечке јединице из подручја завичајности, неповратно су протраћене.

У периоду од 1995. до данас, прикупљено је преко 5000 јединица. Највише је заступљено: књига, серијских публикација, службено-документационог материјала, фотографија, каталога, плаката, позивница, исечака из штампе, аудио и видео-снимака, а најмање, по један примерак, рукописне грађе и музикалија.

Отежавајућа околност код набавке библиотечких јединица за Завичајни фонд је чињеница да некњижну грађу, значајну за локалну заједницу, углавном набављамо у виду поклона појединаца, јер обавезни примерак на територији Општине Лапово није установљен, а установе, предузећа, институције, организације и удружења немају праксу уступања оваквог материјала нашој установи.

Иако се радујемо сваком поклону, стручна књига - докторска дисертација Стевана Томића, коју нам је поклонио крајем прошле године, веома нас је обрадовала. У питању је публикација „Human Norms for Robotic Minds“, објављена у Шведској (Örebro) 2022.

Стеван Томић је рођен 1981. године. Похађао је Основну школу „Светозар Марковић“ у Лапову и Техничку школу у Јагодини и Крагујевцу, а потом Технички факултет у Софији. Затим је магистрирао на Новом бугарском факултету са магистарским радом на тему вештачке интелигенције. Докторирао је 14. октобра 2022. у Шведској (Örebro University). Опонент му је био Antonio Lieto са Универзитета у

Торину (Италија). Природно-техничко одељење Örebro универзитета је његову докторску дисертацију објавило као монографску публикацију, и она се убрзо нашла у Завичајном фонду Општинске библиотеке „Слово“ на понос читавог Лапова.

Стеван живи са породицом, супругом Биљаном и ћерком Мајом, у Шведској, у којој је радио више послова из своје струке.

Докторска дисертација Стевана Томића објављена је на енглеском језику. У сажетку публикације „Human Norms for Robotic Minds“ наведено је да се интеракције међу људима регулишу друштвеним нормама.

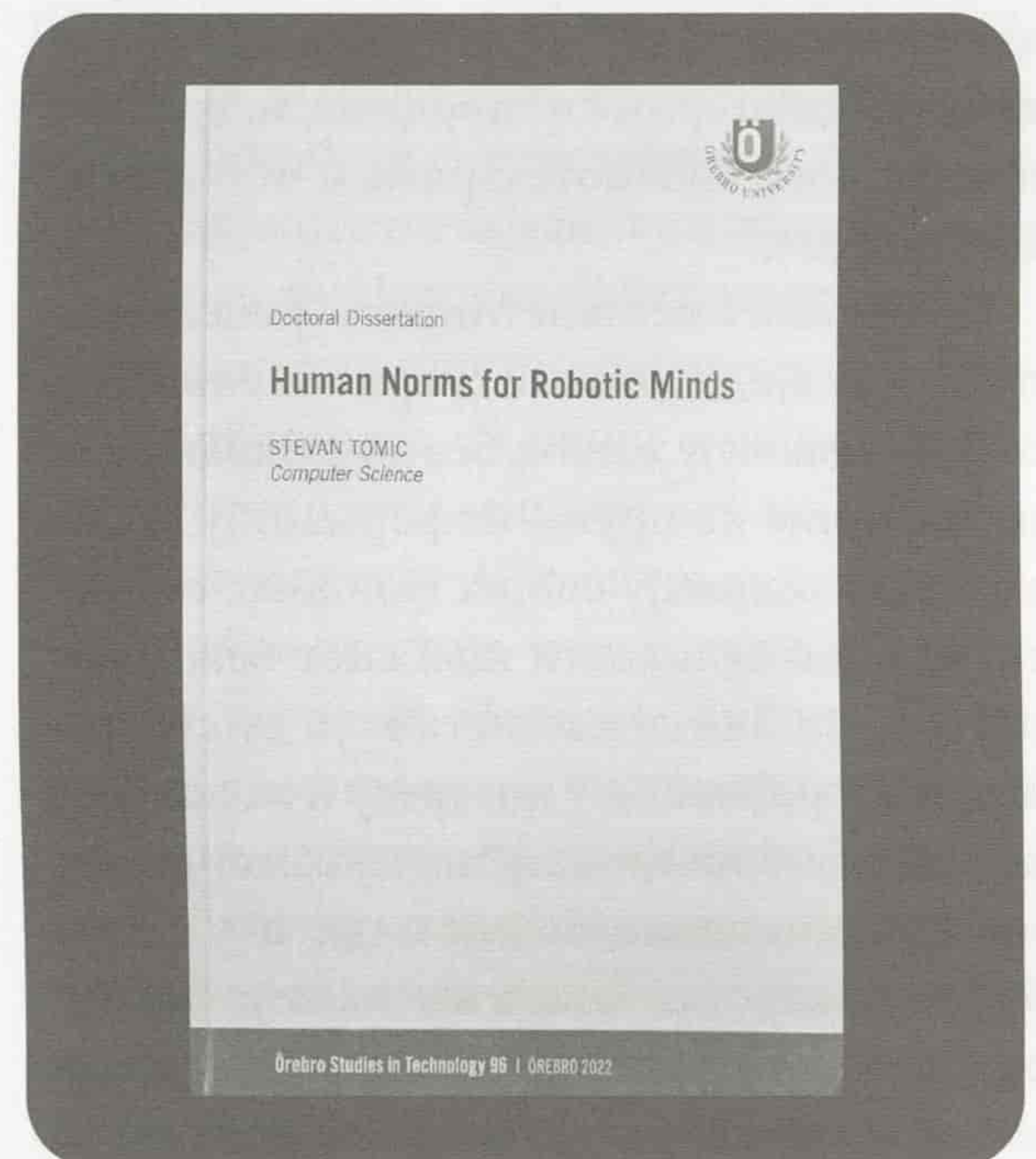


Фото: Архива библиотеке

Понашање које није уобичајно по поменутих нормама обично се дефинише као асоцијално, неуобичајно, провокативно, глупо и слично. Роботи не могу да прате друштвене норме, а често се на такав начин процењује њихово понашање. Прихватање робота у људско друштво у великој мери зависи од њихове способности да науче друштвене норме и понашају се у складу са њима. Како обезбедити ове способности је главни проблем који се обрађује у тези.

Надамо се да ћемо у наступајућем периоду успети да организујемо сусрет др Стевана Томића са Лаповцима заинтересованим за ову дисертацију која је заузела почасно место у нашем Завичајном фонду.

КАТАЛОЗИ НАЦИОНАЛНЕ БИБЛИОТЕКЕ

„Б” ФОНД

У издању Народне библиотеке Србије 2021. године је објављена публикација „Каталози Народне библиотеке Србије” чији су аутори Светлана Јанчић и Ана Савић. У поднаслову ове стручне књиге из области библиотекарства стоји: од првих пописа фондова до узајамне каталошко-библиографске грађе, а у уводу ауторке кажу: „Прича о генези и донетима каталога Народне библиотеке Србије посвећена је њиховим иницијаторима и творцима, истрајним прегаоцима, библиотекарима и челницима Библиотеке.”

По речима Светлане Мирчов, рецензента публикације, „каталози су срце библиотеке, они јој удахњују живот, без њих библиотеке не би могле да пруже информацију о свеколиком садржају својих фондова, о богатству и разноликости књижног блага које похрањују. Значај каталога који су створени и унапређивани у интересу и за потребе корисника библиотека, значај самог фонда наше националне библиотеке и у свету библиотекарства важна имена која потписују ову публикацију, књигу чине веома значајном, како за библиотекаре, тако и за све оне које библиотеку носе у срцу.”

Монографија је подељена у три целине које хронолошки прате развој каталога у Народној библиотеци Србије. У првом делу који носи назив *Каталози Народне библиотеке у Београду* ауторке су се осврнуле на оснивање Народне библиотеке у Београду 1832. у „атмосфери националног препорода, развитка науке и просвете и отварања ка просторима европске просвећености и културе”, на неуспеле покушаје сређивања у периоду од оснивања до 1845, први попис фондова 1845. на који је указао и др Милван Спасић. Он је на налог министра просвете Јована Стерије Поповића годину дана раније извршио увид у стање у Библиотеци.

У овој целини је било речи и о периоду у којем се Библиотека трансформисала од

институције затвореног типа у библиотеку у служби корисника (од 1853. до 1869. године). Захваљујући Стојану Новаковићу који је редиговао и припремио за објављивање први том штапаног каталога Народне библиотеке, отпочела је информативна и издавачка делатност Библиотеке 1871. Обухватајући читав фонд, штампани каталози су објављивани три деценије.

Примерци који су сачувани, а било их је мало, послужили су, као најрелевантнији и најзначајнији извор за реконструкцију фондова уништених у бомбардовању Библиотеке 6. априла 1941.

Светлана Јанчић и Ана Савић су се затим осврнуле на период самосталне делатности библиотеке, и њеног развоја у периоду након доношења Закона о Народној библиотеци и Музеју. Према поменутом закону из 1881. године, Библиотека је добила своје име и статус државне установе под управом Министарства просвете и црквених дела. Двадесет година касније, Краљевина Србија доноси свеобухватнији нови Закон о Народној библиотеци. Одредбе закона су детаљније објашњене и допуњене у Правилима о унутрашњем уређењу и реду у Народној библиотеци. Ова правила била су између осталог неопходна за утврђивање поузданих критеријума за израду и формирање лисних каталога и инвентара, као и редовну годишњу ревизију фондова.

Сходно Закону и Правилима, Библиотека се даље развијала од 1900. до почетка Првог светског рата. Тадашњи управник Библиотеке Јован Томић је 1910. у годишњем извештају указао на значај формирања централног каталога. За време Првог светског рата Библиотека је претрпела ненадокнадиве губитке. Како је истакао Јован Томић, „све оно што нашу Народну библиотеку у Београду у суштини чини националном установом а што се не може одмах и лако набавити” изгубљено је у ратној пошасту, у селидбама, отимачини и рушевинама.

Нова етапа у развоју Библиотеке отпочела је добијањем зграде на Косанчићевом ве-

нцу. Пуних двадесет година Библиотека је обнављала свој каталог, обављала послове на изради централног каталога и библиографије. Јавила се потреба за формирањем стручног каталога. Библиотеци су недостајали висококвалификовани кадрови и простор. Процес централизоване каталогизације изискивао је уједначавање каталошких начела.

У шестоаприлском бомбардовању 1941. Народна библиотека је изгорела до темеља. Осим грађе, блага које је сакупљано читав век, сви инвентари и лисни каталози, као и прва српска штампана књига „Октоих првогласник“ из 1494. су изгубљени.

У другој целини, ауторке говоре о следећој етапи у развоју каталога, од 1947. до 1991. године, у којем је библиотека јачала организационо и стручно, нормативно-правно се утемељавала, укључивала у југословенске и међународне иновативне процесе и пројекте из области библиотекарства. У сфери каталога систем лисних је формиран и ажуриран и вршена је континуирана редакција. Лисни каталози су имали како јавну, тако и интерну намену и то алфаветски, предметни, стручни, централни и топографски каталози, као и картотеке и регистри. 14 томова штампаних каталога су капитална дела националне културе.

Трећа целина одличне стручне публикације је „Каталози библиотеке у дигиталном окружењу“. У циљу акумулирања знања, његовог систематизовања и потпуне отворености у коришћењу, у раздобљу дигиталног развоја у свим областима, па и у библиотекарству, национална библиотека је аутоматизовала пословање од локалног до узајамног система. Наша национална библиотека има велики допринос у повећању доступности Универзалне децималне класификације.

Виртуелна библиотека Србије формирана је 2003. године када је усвојена платформа COBISS. Каталогско-библиографска база података Народне библиотеке

Србије се постепено и континуирано допуњава. „У каталошком смислу представља електронски каталог Библиотеке који подржава претраживање, унос, допуну, конверзију и размену библиографских података. Садржи библиографске податке и податке о фонду. Као локална база података део је узајамне библиографске базе података COBIB.SR и регионалног система COBISS.Net.“

Библиографски циљеви и начела су измењени, унапређени у ОРАС окружењу и остварени у систему узајамне каталогизације. Каталогски подаци су доступни преко интернета, а Народна библиотека Србије је захваљујући нормативним датакама обезбедила релевантност података и ван библиотечке заједнице и државе.

„Каталози Народне библиотеке Србије“ су публикација коју би требало да поседује свака библиотека у Србији и шире. Написана стручно и са великом љубављу према библиотекарству и поштовањем према свима који су своје знање, труд и време утkali у развој Народне библиотеке у Србији, а самим тим и библиотечко-информативне делатности. Својеврсно је сведочење о значају каталога, књига и библиотека у једном друштву.

Потписница ових редова је присуствовала представљању публикације које је одржано у Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Крагујевцу 28. марта 2023. и са носталгијом се вратила у дане полагања стручног испита ношена мелодичним гласом Светлане Јанчић, омиљеног предавача генерацијама библиотекара. Излагање Ане Савић показало је да је са правом коаутор ове књиге.



Фото: Архива НБ „Вук Караџић“

Данијела Вулићевић

НА ПУТУ ЗРЕЛОСТИ

ДНЕВНИК ЈЕДНОГ БИБЛИОТЕКАРА

Настављујући сарадњу са психијатром и завичајним писцем Миланом Игњатовићем, који дуго живи и ради у Словачкој, Општинска библиотека „Слово“ је 30. марта 2023. организовала предавање „Развој човека и партнерски односи“. Са Миланом Игњатовићем разговарали су в.д. директора Библиотеке Данијела Вулићевић и јереј Стеван Стефановић. На крају деведесетоминутног програма разговору су се придружили и посетиоци заинтересовани за архетипове и колективно несвесно, као и за правилно размишљање и поступање у партнерским односима.

Предавање је код свих присутних још једном потврдило значај правилног развоја личности и љубави на животном путу сваког од нас.

Крајем прошле године Општинска библиотека „Слово“ је објавила књигу беседа јереја Стевана Стефановића „Педесет једна застава“. Једна од најзначајнијих и најупечатљивијих беседа је она која говори о зрелим личностима, ослоњена на учење Карла Густава Јунга и Владете Јеротића.

У наставку, уз препоруку за читање поменуте монографске публикације, пружамо вам могућност да прочитате беседу.

Стеван Стефановић

КАДА ЧОВЕК ПОСТАЈЕ ЗРЕЛА ЛИЧНОСТ

Карл Густав Јунг и Владета Јеротић

Као један од највећих животних благослова сматрам чињеницу што ми је на Православном богословском факултету психологију предавао блаженопочивши академик Владета Јеротић.

Сам Јеротић, био је српски психијатар, лекар, књижевник у неку руку и философ, и професор на нашем факултету. Као истакнути научни радник добио је и највеће научно звање, звање академика. У току рата, као гимназијалац, Јеротић је радио као болничар волонтер на хирургији у

Општој државној болници у Београду. Након рата, уписује Медицински факултет, на коме је дипломирао 1951, а затим и специјализирао неуропсихијатрију.

Од 1958. до 1961. већ као доктор наука одлази у Швајцарску, где постаје асистент највећем психологу и психијатру у људској историји Карл Густаву Јунгу.

Тек о Јунгу не би требало трошити речи. Јунг је, свакако уз Фројда, утемељио оно што данас називамо аналитичком или комплексном психологијом, творац је типологије личности, створио је термине: механизам одбране, колективно несвесно...

Као тридесетогодишњак, Јунг се упознао са Сигмундом Фројдом и тај сусрет је сматрао најзначајнијим сусретом у свом животу. Јунг је до тада студирао философију и археологију, а већ је био и доцент на Циришком факултету где је предавао психијатрију. Јунг и Фројд су разговарали непрекидно тринаест сати. Након овог сусрета Јунг је изјавио да је Фројд први значајни човек кога је упознао.

Већ после неколико година Фројд и Јунг се разилазе, како историчари философије најчешће тумаче разлог њиховог мимоилажења на личном, али и на научном плану, било је Јунгово неслагање са Фројдовом психоанализом, односно са становиштом да је либидо главни покретач човековог деловања. И данас, можемо рећи да са сигурношћу знамо да сексуално задовољан човек може и те како бити гладан љубави.

Наравно, разлози су свакако били много дубљи.

Главни разлог одвајања Јунга од школе психоанализе Сигмунда Фројда је тај, што је Јунг желео да створи потпуно нови философски систем који би се ослонио на његову психологију, тако и настаје аналитичка или комплексна психологија. Као што је Аристотел следио Платона, али га и напустио, створивши свој философски систем ослоњен на Платонов идеализам, тако је и Јунг, исправио све грешке које је начинио Сигмунд Фројд и створио нову психологију и нов философски систем.

Нећемо овде говорити о Јунговој психологији и утицају који је она имала на развој науке у другој половини двадесетог века, рећи ћу само да је својим путовањима Јунг утврдио да постоје симболи у колективном несвесном који су карактеристични за све

народе. Јунг је тако и открио колективно несвесно.

Неких стотина година пре Јунга, руски религиозни философи говоре о колективном несвесном само га називају другачије, „душом света“.

О чему се заправо ради?

Колективно несвесно је најдубљи слој наше психе. Пошто је најстарији, тај психички слој је и најутицајнији: у колективном несвесном је сачувано сво сећање наших предака.

Широм Србије, на пример, постоји прича о гвозденим алкама на којима би се привезивали бродови. Ја сам лично чуо приче о алкама на Ртњу, на Бељаници, Јухору и Ресавским хумовима. Вероватно и на другим планинама ван источне и централне Србије постоји прича о алкама. Нико никад није видео ове алке, али свако са којим сам разговарао је знао неког ко је те алке видео својим очима. У једној радио емисији, археолог проф. др Ђорђе Јанковић објаснио је откуд потиче ова прича о алкама: реч је о колективном несвесном сећању на потоп. Ето, колико је Јунгова аналитичка психологија утицала не само на неуропсихијатрију и медицину, већ и на друштвене, хуманистичке науке.

Дубоко у нашем несвесном похрањене су идеје, на пример о хероју, отуд свака прича, сваки филм који направимо има свог хероја; о Великој Мајци, отуд је хришћанска истинита прича о Дјеви Марији, Богородици, лако прихватана од људи који немају никакво богословско образовање.

Владета Јеротић је свакако у научном смислу следбеник Карла Густава Јунга, али је његово учење унапредио и надоградио, јер Јеротић потиче из православне културне и духовне традиције и цивилизације, која је Јунговом учењу, а кроз Јеротића дала нов и другачији израз.

Верујем да би се и сам Јунг, данас, сложио са Јеротићем. Сам Јунг никада није био догматичан што се свог учења тиче, теорију о архетиповима, као основним јединицама колективно несвесног стално је допуњавао, развијао и надограђивао.

Јеротић је написао преко седамдесет књига, из области психологије, али и теологије. Писао је много о утицају религије на психу људи, допуњујући Јунга, говорио је да у људској психи постоје три паралелна

слоја: пагански, старозаветни и новозаветни.

Оно о чему данас желим да говорим је оно што нам је данас као друштву, али и као појединцима потребно, а то је како да дођемо до тога да свако од нас постане зрела, или оно што се у психологији назива интегрална личност.

Зреле личности чине зрело друштво, а зреле личности настају у здравој средини у здравим породицама, пре свега. По речима Владете Јеротића, што је више незрелих личности у неком друштву, то су и шансе мање да се то друштво развије и оствари своје циљеве, односно да оствари могућности које потенцијално има.

О зрелости Јеротић је писао у књигама „Човек и његов идентитет“ и „Човек на путу зрелости“, те их овом приликом топло препоручујем.

Постоји десет ступњева, десет ствари, или ако је тако лакше, десет тачака које човек мора да оствари да би био интегрисана односно зрела личност. Наравно, јако, јако ретке су особе које остваре свих десет ствари, готово да спадају у статистичке грешке. По неким психолозима само један одсто становништва оствари свих десет особина.

Неко у двадесетој години оствари већину од десет тачака, неко и у педесетој не оствари ни половину.

Прва тачка коју човек мора да оствари да би био зрела личност је **религиозност**. Ово нисам рекао ја, православни свештеник, већ Карл Густав Јунг, оснивач, творац и утемељивач савремене психологије и психијатрије.

О чему се заправо ради?

Када је религиозан, човек се повезује са архетипом *homo religiosus* у себи, односно са идејом Бога коју има у колективном несвесном. Осим што је религијско биће, човек је свакако нагонско, биолошко и социјално биће, али да би човек, као део друштва као личност, не као индивидуа, био зрео, први корак који би требало да направи је да постане религиозан, односно да се повеже са архетипом религиозног човека у себи.

Одавде изведено, атеиста не може бити зрео човек, што је потпуно тачно. Човек који негира постојање Бога, не може бити интегрисана личност. Одавде, наравно изузимам антитеисте, оне који су богоборци у правом смислу речи, јер су се они на

негативан начин повезали са архетипом религиозном човека у свом несвесном и воде отворену борбу против овог дела своје личности негирајући је.

Овакав начин је свакако деструктиван, односно самодеструктиван и не може довести до самоспознаје.

Друга тачка је **унутрашња борба са сложеним негативним особинама** које имамо, као што су сујета, посесивност, љубомора. Ове емоције су веома сложене и видећемо да их јако мала деца или неке животиње уопште немају. Сваки човек дакле, има ове особине, а корак ка зрелости је да човек постане свестан ових особина и да уђе у борбу са њима, односно да покушава да их поправи. Када човек каже да није сујетан или поставља себе као пример исправног понашања (сигурно сте се сусрели са људима који када говоре о неком другом као негативном примеру, причу завршавају говорећи о себи: а ево, на пример ја...) свакако није зрела личност.

Поента је да ових десет тачака, надопуњују једна другу, настављају се једна на другу и сложене су, тако ћете у неким уџбеницима уместо десет особина, наћи шест. Управо је реч о психологији, а не о математици, и ове особине воде једна у другу, произилазе једна из друге и допуњују се. Свакако је смисао да нема границе у човековом сазревању, и да човек треба да кроз читав свој живот расте, сазрева и развија се.

Следећа тачка је **способност да волите неког другог, а не самог себе**. Јеротић нам је као студентима често говорио о овој тачки тумачећи Божију заповест да волимо једни друге (ближње) као себе саме. Први проблем је тај што многи људи искрено не воле ни себе. Нарцисоидне личности, на пример, воле само себе, али с друге стране има и оних личности које усред комплекса ниже вредности не воле ни себе, те нису у стању, самим тим ни да воле друге. Тако, у овом случају, требамо најпре доћи до самоспознаје заволевши себе, да би онда, здравом љубављу могли да волимо и људе око себе.

Све људе може волети само Бог, те је прича о „љубави према човечанству“ често само маска, у којој нема љубави према конкретном човеку, што би рекао Достојевски, највећи учитељ Јунга, треба да волимо и оног нашег најмањег брата, колико год он обичан, неугледан и мали био.

Наредна ставка је типично Јунговска и односи се на **контролисање својих нагона и импулса**, на коју се одмах наставља и следећа: **контрола агресије**. Агресиван човек јесте зрео човек и агресија је нешто својствено људској личности. Из житија светих, па и из јеванђеља видимо на моменте агресивно понашање и изузетно светих људи. Зрелост се састоји у контролисању ове агресивности. Односно, задржати ту ватру у себи, ревност, рекли би свети оци, али без мржње и беса. Бојажљивост, страх и бекство од неприлика је одраз незрелости.

Следећа тачка је **способност подношења несрећа**. Сваки човек пролази кроз искушења и патњу. И Христос је прошао кроз страдање. Једноставно, до васкрсења се долази кроз страдање, односно пут до Васкрса пролази кроз Велики Петак. Ако пажљиво погледамо Давидове псалме, исти је аутор који је написао „Господ је пастир мој и ничега ме неће лишити... чаша је моја препуна на видiku непријатеља мојих“ али и „Боже, Боже мој, зашто си ме оставио“. Дакле, исти је човек који је прошао кроз фазу свести о богатим даровима које му је Бог дао, али и кроз богостављеност. Зрела је она личност која је у стању да се носи са недаћама, односно она личност која кроз најтеже животне недаће прође са најмање психичких - душевних озледа.

Наредна особина зрелог човека је **поседовање зреле, а не инфантилне савести**. Ово су типично психолошки термини, преведено на језик данашњице, обичног савременог човека, инфантилна савест се заснива на претњама, страху, осећају кривице и садистичким или мазохистичким односима према себи и околина. Ако ових особина нема, реч је о зрелој личности.

Последња особина је **способност да будемо независни**. Односно слободни од спољних негативних утисака. Ова особина садржи у себи помало све претходне и манифестује се, између осталог као способност да бирамо пријатеље, односно да одбацимо оне који на нас утичу негативно.

Надам се да сам вам овим текстом, следећи Јунга, и Јеротића, али и своју десетогодишњу праксу пастирског исповедања људи, као православни свештеник, помогао да направите барем један мали корак ка самоспознаји и исправљању својих лоших особина.

Јана Ђурђевић

Участ Дана Општине Лапово,
Општинско такмичење у литерарном
стваралаштву
Прво место, средњи узраст

ЗАВИЧАЈ ЈЕ ОНО ШТО ОСЕЋАМ У СРЦУ

ДЕЧЈИ КУТАК

Највише од свега волим да путујем. Међутим, где год да одем, нешто ме вуче назад.

Нисам заробљена, напротив. Корачам песком окружена песмом таласа Егејског мора. Посматрам звезде из сасвим новог угла док ми зраци месечине милују слану кожу. Гледам у бескрајан приказ ноћи изнад воде и звезда које се осликавају на њој. Колико год покушавам да се удубим у бајковиту слику која као да је насликана право из књиге о сновима, не могу. Кад год мирис слане воде покуша да ме омекша, трзнем се. Не знам зашто. Као да ми је слобода мисли ускраћена. Као да су ми крила завезана кад год пожелим да полетим и одем дубље ка опојној ноћи пратећи месечину. Као да ми је душа свезана кад год пожелим да будем део овог приказа целим својим телом.

Не знам зашто, кад год затворим очи замирише пита коју само моја мама спрема. Не знам зашто не сањам таласе и делфине када сам сваког дана поред њих, већ моје псе, хладно, зимско јутро и бакине руке које носе шољу топлог чаја од камилице мени и мојој сестри које седимо ушушкане и покривене меканим, плавим ћебетом. Не знам зашто, када неко позове моје име очекујем да ћу видети брата и деду како ми кажу да су дошли, и да идемо. Где идемо? Кући. Не. Не идемо кући. Идемо дому. Идемо тамо одакле сам и дошла. Идемо тамо где сам проходила. Тамо где сам проговорила и нацртала свој први цртеж. Тамо где сам први пут јахала коња, тамо где је мој коњ сада. Тамо где мамина пита стварно мирише. Тамо где се не плашим да уђем у мрак. Тамо где сам написала своја прва слова, тамо где сам научила своју прву песму. Идем тамо где је моја машта била најчуднија. Тамо где сам увек заштићена. Тамо где сам научила да будем сигурна у себе. Идемо месту које ме вуче ка себи, које

одувек јесте.

Идемо месту чије су слике уклесане на мојој души. Место које је део мене.

Идемо мом завичају.

Тадија Милојевић

Участ Дана Општине Лапово,
Општинско такмичење у литерарном
стваралаштву
Прво место, млађи узраст

ЗАВИЧАЈ У ОКУ

Лапово. Мала лепа варошица у срцу Шумадије. Место у којем проводим најлепше године свог детињства.

Често са прозора своје собе посматрам ту прелепу природу која се пружа преда мном. Високо разгрануто дрвеће, чист ваздух и цвркулт птица које ме ујутру буде не бих мењао ни за најлепше градове на свету. Оно што моје место чини посебним је то што кроз њега протиче највећа и најлепша река Велика Морава. То је река мог детињства. Још од малих ногу често са татом идем у дуге шетње крај Мораве посматрајући то море зеленила свуда око мене. Док тата пеца, ја бацам каменчиће у воду и посматрам како она нечујно протиче. Мој завичај су и моји мама, тата, другари и учитељица. Та другарства која се рађају у вртићу, школским клупама трају за цео живот.

Године брзо пролазе живот ће нас одвести на неки други пут, али сам сигуран да ћу се враћати својим почецима, својим коренима и успоменама везане за родни крај.

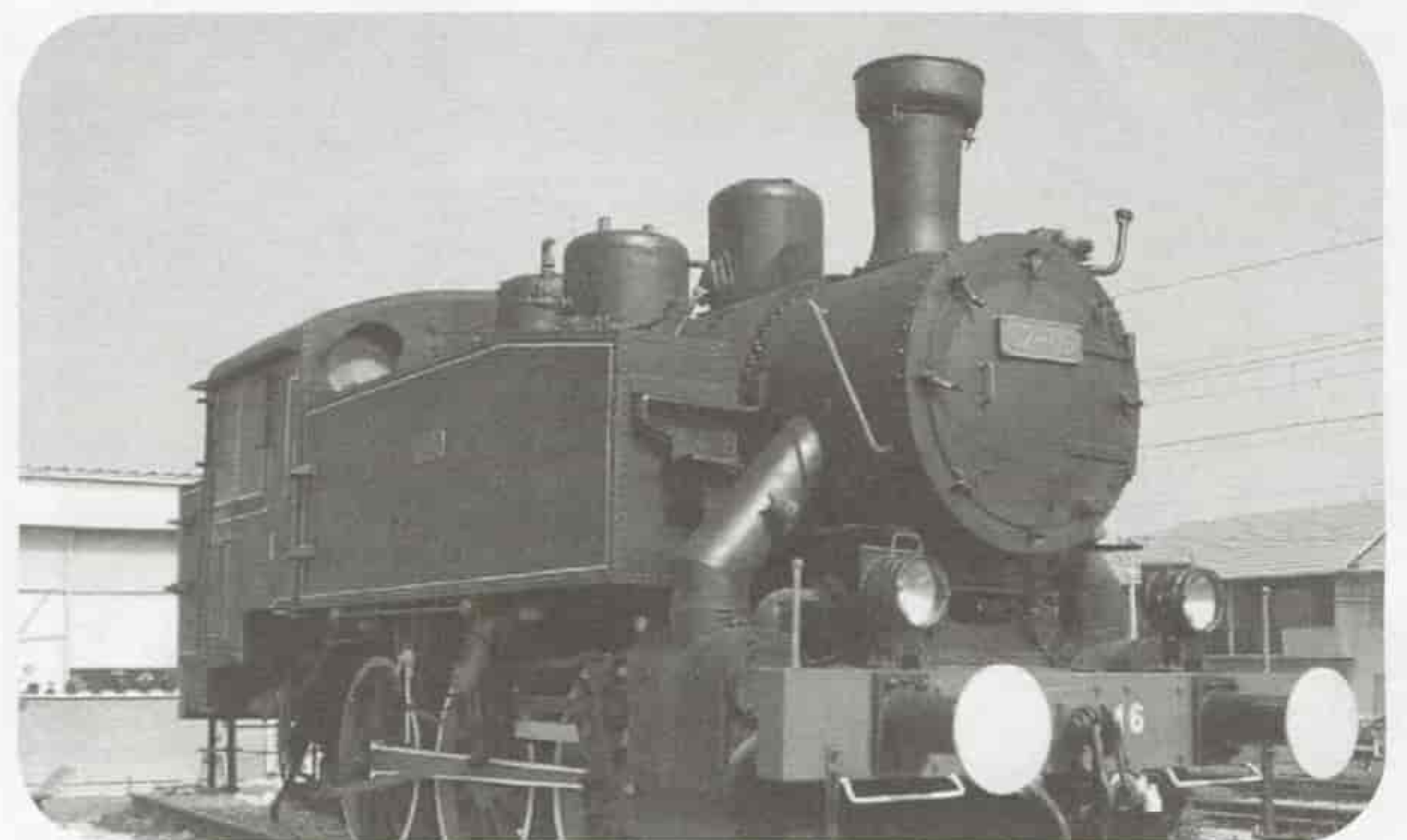


Фото: Архива завичајног фонда

Марко Илић

МЛАДИ У ПОСЛОВНОМ СВЕТУ

Ученичка компанија „MediCandy”

КУТАК ЗА МЛАДЕ

Да пословни свет нуди много простора младим људима доказ су постигнућа ученика Средње школе из Лапова. Ученици ове школе су у школској 2022/2023. години имали много успеха из области предузетништва и бизниса. На великим такмичењима, у реализацији организације *Достигнућа младих* која спроводи образовне програме из области предузетништва и финансијске писмености, по лиценци Junior Achievement Worldwide, показали су спремност, креативност и на себи својствен начин пронашли су решења за дате проблемске задатке.

На регионалном такмичењу Пословни изазов, уз менторство њиховог професора Марка Илића, су први пут учествовали са циљем да покажу своје знање и да својим идејама, јавним надметањем и тимским духом донесу себи и школи успех на пољу предузетништва и бизниса.

Тим из ове средње школе су чинили: Тијана Петковић, ученица четврте године смера царински техничар и Елена Ђокић и Вељко Милосављевић, ученици треће године смера царински техничар.



Фото: Архива Средње школе

Ученици су у изузетно јакој конкуренцији коју је окупило регионално такмичење Пословни изазов у Крагујевцу, 103 средњошколца из 26 средњих школа централне Србије, показали да су прави представници своје школе и на том такмичењу је Елена Ђокић освојила висок пласман и то прво место за победничку идеју. Ученица је овим пласманом директно обезбедила себи место на националном такмичењу Пословни изазов у Београду.

На националном такмичењу су се представили најбољи ученици из свих региона Србије, 85 ученика из 67 средњих школа, на овом такмичењу је наша ученица Елена Ђокић показала још једном свој таленат за креативност и јавни наступ.

Овај успех је мотивисао ученицу Елену Ђокић да се даље усавршава и оформи тим који ће се борити на највећем такмичењу у организацији *Достигнућа младих*, такмичење Ученичких компанија. Елена је у сарадњи са професором Марком Илићем формира тим који је основао своју ученичку компанију „MediCandy”. Тиму су се прикључили ученици Вељко Милосављевић, који је учествовао и на регионалном такмичењу Пословни изазов, Александра Стаматовић и Душан Радосављевић, ученици треће године смера царински техничар.

Ученичка компанија вредно је радила у претходном периоду на: дефинисању организационе структуре у компанији, подели улога/занимања унутар чланова тима, одабиру производа и модела пословања, испитивању тржишта, састављању бизнис плана, изради производа, креирању маркетинг стратегије, промоцији производа и пословања, комуникацији са партнерима компанија и потрошачима, истраживању о дијабетесу и припреми састава и естетику производа.

Ученици су донели одлуку да њихов производ буде повезан са свим људима којима у неком тренутку затреба додатне енергије и шећера са нагласком на особе са дијагнозом дијабетеса. Инспирацију за ову врсту делатности пронашли су у стварном

животу и искуствима блиских људи. Један ученик школе, као и тата једног од ученика, обојица са дијагнозом дијабетеса имали су лоша искуства у тренуцима када им ниво шећера у крви нагло падне, а нико из окружења не притекне у помоћ.

Истраживањем су ученици утврдили да могу помоћи најпре особама оболелим од дијабетеса типа 1, тако што ће направити здраву бомбону која ће свима бити доступна у сваком тренутку јер ће се носити у посебној наруквици. Бомбона би била на бази меда и врсте црвене алге Агар-агар која има лековита својства и садржи галактопиранозу, врсту основе полисахарида, које се користе као природан шећер, и агрофите који умирују упалне процесе и друга топластања, која могу имати негативан утицај на срце и плућа.



Фото: Архива Средње школе

Целокупан рад компаније заснован је на ширењу свести, најпре у локалној заједници, али и шире о овом великом проблему који најчешће људи и не знају да имају.

Компанија има бројне сараднике, између осталог сарађују и са једном од најпознатијих организација у Србији „Плави круг“, чији је циљ побољшање положаја и квалитета живота особа оболелих од дијабетеса, њихових породица, пријатеља и свих оних

на које ова болест утиче. Ова организација је у сарадњи са компанијом одржала едукацију у просторијама школе 16. марта, како би заједно радили на заједничком циљу.

Ученичка компанија има сарадњу и са свим установама у локалној заједници од којих истичу сарадњу са Домом здравља са којим ће спровести акцију вађења крви и мерења нивоа шећера.



Фото: Архива Средње школе

Следећи кораци у раду компаније су првенствено додатно испитивање, већа производња и додатни маркетинг. Наставићемо испитивање које смо иницирали са Институтом за јавно здравље. Регионално такмичење ученичких компанија централне Србије се одржава 30. марта у Крагујевцу где нам је план да се што боље представимо како бисмо пласирали производ на националном и европском нивоу такмичења и уједно се борили за веће тржиште. Примарно за нас је да се за наш производ што више чује, да придобијемо тржиште и да повећамо капацитете производње.

Сви учесници оваквог једног ангажовања поред тога што стичу знања о механизмима помоћу којих функционише бизнис, уче и о тржишној економији у Србији и користи коју она доноси.

На регионалном такмичењу ученичких компанија централне Србије одржаном 30. марта 2023, ученици Средње школе Лапово: Елена Ђокић, Александра Стаматовић, Вељко Милосављевић и Душан Радосављевић су уз подршку ментора, наставника Марка Илића, освојили треће место. Уједно су се пласирали на национално такмичење које ће бити организовано у мају ове године у Београду.

Данијела Вулићевић

Стефан Тићми

ЧОВЕК СА КОМАДИЋЕМ СИРА У БРАДИ

НА КОРЗОУ КРОЗ БЕКОВЕ

Често је седео за кафанским столом код Аљоше и посматрао људе на Тргу од Божура како хитају некуд, некоме. Он није хитао, не. Он је тек бивао. Замишљао их је све у једном те истом реду: они који очекују све од живота, а насупрот њих, за столом, или где год - он, он који не очекује ништа од живота.

„У мени је толико тога непознатог. Живим да бих именовано оно што осећам, али како не осећам ништа, немам ни шта да именујем. Наравно, сем ових дрвених стварчица које су свуд око мене..." Помисли Моћа, човек са комадићем сира у бради. Човек без иједне пароле, натписа, цитата, без иједне филозофије.

Овај тихи брадоња, обичан као чекрк, као добро јутро - добро јутро, као поподневна дремка, управо је јео свој сендвич са пршутом, козијим сиром и зеленом салатом, када у његов радни собичак препун влаге, кроз одшкринут прозор, улете љубичасти папагај Ото и слете му на раме.

„О, опет ти!", рече Моћа.

„О, опет ти!", понови папагај који му је у кљуноу донео цедуљицу са читко исписаним именом: Иван Иванов.

„За тили час нови јадничак...", промрмља.

„За тили час нови јадничак..."закрешта Ото.

Између пиксле у којој је догоревала цигарета и чаше са хладном минералном водом са лимуном, али и по читавом столу, преко избледеле новинске хартије, била су разбацана рупичаста, бела слова.

Мноооого слова. Моћа годинама обавља овај монотони посао и сваки покрет му је механички: већ се уз слово И нашло слово В. Погледом је тражио слово А. Ето га под малим прстом, а ево и слова Н.

И В А Н

Онда узеве чекић, лимену кутију са ексерчићима и на тазе излакираном дрве-

ном крсту од храста укуца име преминулог господина Иванова. Слово по слово.

Потом направи повећи размак и отпоче његово презиме. Тиме се бавио: словослагач.

Слова је од малих ногу с р и ц а о, није их волео, чак ни она у алфавет супи, али шта ће. Волео је свог доушника, амалина, папагаја Ота. Његово перје било је боје мандрагоре. Безбрижна животиња одувек је имала чудан порив: морала је нешто да носи у кљуноу. Био то папирић или парче дрвене стрехе. Тако је сада уместо цедуљице ћапила комадић сира из Моћине коврцаве браде. Моћу је тај покрет тргнуо из занесености. Птица је замахнула својим густим крилима и у трен ока више је није било, тек лахор.

Летела је добро познатом трасом: од Моћиног собичка, преко Трга од Божура и Пустих ливада, до Одрета птица злослутница које су се налазиле у једном огромном, густо плетеном гнезду у крошњи стогодишњег бора. Недалеко од цркве Светог Спаса. Подно стабла, у колиби од трске и маховине, живела је џангризава госпођа Слутка. Своју пунђу везивала је гумицама за џем, а наместо хаљина носила је крпаре јарких боја. Да ли је била привиђење или је уистину постојала и то се слутило.

Моћа је остао сам по ко зна који пут. У том предсахранском обреду требало је да укуца презиме

И В А Н А Н О В

у г и дрвену стварчицу проследи даље → у суседну просторију ове погребне радње из које се чуо потмули жагор, неретко и јецање. Радња се налазила преко пута бакалнице, тик до цвећаре. Била је у потпуности облепљена умрлицама. Умрлице су биле налик малтеру, налик везивном ткиву, чинило се, да их нема – трошна радњица би се

u

š

i

l

a

А самим тим и читав Моћин живот.

Моћа је остао сам по ко зна који пут у свом радном собичку окружен крстачама и словима. Све време морила га је једна једина помисао: коме ће Ото донети цедуљицу када њега више не буде било. „Ко ће мене да именује“, помисли.

Иван Златковић

МАЈСТОР МИЛОЈЕ (кроки с епилогом)

Памте је као мемљиву јазбину која је пре налик на магацин и бувљак, него на озбиљну радионицу. Свачега је ту било: метални струт, ренде за дрво, „чајевец“ без екрана, сликарски штафелај, зубарска клешта, полица с књигама, стетоскоп, писаћа машина „оливети“, два рударска шлема, дромбуље и још свакојаке ситнурије, док су се са зидова беласале груди голих девојака, које скривају очи рукама.

Већ у рано пролеће, након последњих снегова, мајстор Милоје би облачио атлет мајицу, што му је допирала тек до половине округлог стомака, прекривајући део пупка који је личио на велику белу печурку. Завалио би се у каросерију „пеглице“ без крова, од које је направио љуљашку, на масно седишта од црвенкастог скаја, и чачкао по нечему кратким и дебелим прстима. Записивао је што му год падне на ум, највише на багремове дашчице којих је било посвуда, и на поду и по столовима, те би се хватао за десно уво, где је био заденут комадић мастиљаве оловке, пљуцкајући у њу и убадајући као да резбари.

Мајстор Милоје је наплаћивао колико му даш, а паре је узимала његова жена, мршвакasto и ониско створење с ванглом и варјачом, око које се вртео чопор деце, и комшијске и њихове, с комадом хлеба и масти у рукама, мјаучући по вас дан. Био је једини

који уме да поправи апарат за копирање, први је радио шпански зид, набавио је однекуд и посебне вирбле које нису морале да се заврћу до краја, уводио струју и чистио оцаке по Лапову, правио музичке кутије од мермера, поправљао џепне часовнике, телефонске апарате, штеловао апотекарске терације, и за један сат расклопио комшијиног сивог „запорошца“.

Плашио се једино да буде сам, као дете које не сме да заноћи без мајке, бојећи се подрума и мрака. Зато је купио акваријум са шареним рибицама, с којима је у свако доба нешто мрмољао, чувао је шумску корњачу, имао укључен транзистор и дан и ноћ, хранио жућкастог хрчка кога је крио од мачака у рерни поквареног шпорета.

У радионицу мајстор Милоја, понекада би на јагоде, трешње, и друго рано воће, свраћале Циганке које су брезовим метлама чистиле улице и његов сокак. Седеле би испред на дрвеној греди, постављеној за госте, која се ослањала на два бетонска блока. Међу њима је била једна бела и пегава, плавоока, још неудата, њој је мајстор Милоје кувао кафу с две равне кашичице ситног шећера, додавао ратлук од руже, и бирао најруменију кајсију. Срамежљиво се смешио, лижући ону мастиљару без престанка, док му језик не би отекао и помодрео као црни патлиџан.

(Епилог: Милојева жена Војка умрла је на ногама. Линуло из ње као из неба. Сама је, док су се деца играла у дворишту, кренула ка Дому здравља, за њом су остајале кржаве стопе у прашини, велике као у медведа. Тамо где је пала на колена, земља се размекшала у блато. Мајстор Милоје се више није женио. Најстарији син је напустио Лапово и ради у банци, средњи учи за машиновођу, а онај најмлађи се загледао у једну плавооку и пегаву с машиницама, и има „кеца израчуна“.)

„Пупак Балкана“
(Општинска библиотека „Слово“, Лапово, 2020)

Милица Станковић

ДАНИ ВИНА

КУЛТУРНА ДЕШАВАЊА

Дана 14. фебруара 2023. године, на празник Светог Трифуна, заштитника винара и виноградара, у Културно-туристичком центру „Стефан Немања“ у Лапову, одржана је традиционална, 17. по реду, манифестација „Дани вина“.

Манифестација је била подељена у две етапе. Културно-уметнички део, сачињен од сплета речи, мелодија и стихова посвећених празнику вина и самом вину као суштини свечаности, одржан је у биоскопској сали установе. Присутне је кроз програм водила Александра Шолевић и својима речима учинила опипљивом љубав коју кроз хришћанство исповедамо и која нас окупља и везује.



Фото: Урош Томић

Након што је директорка установе, Милица Станковић, отворила свечаност и поздравила присутне, уследило је извођење старе народне песме „Копа цура виноград“ младе, али врсне вокалне солисткиње Катарине Богдановић, у пратњи маистра Зорана Исајловића на хармоници. Након тога, списе о лику и делу светитеља читали су ученици ОШ „Светозар Марковић“.

Потом је уследио наступ талентоване ученице ОМШ „Божидар Трудић“, одељења клавирске наставе у Лапову, Хане Голубвић и наступ Љубомира Милановића, члана Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ из Лапова, који је са присутнима поделио стихове своје песме „Од меда до грожђа, човеково доба“, посвећене и поклоњене управо нашој свечаности. Да витештво као непролазан морални кодекс и кодекс понашања и даље живи, посведочио је Дејан Здравковић, вински витез вите-

шког реда Шумадије, који је одевен у своју витешку одору, присутне упознао са стањем и судбином виноградарства у Србији данас. Овај део свечаности је, извођењем песме „Моравско предвечерје“, затворио маестрални дуо: Катарина Богдановић и Зоран Исајловић.

У малој сали установе се, након окончања културно-уметничког дела програма приступило резању славског колача, овогдишњег колачара Зорана Миљића, а након тога додели награда произвођачима најбољих вина и ракија и на крају неизоставној дегустацији и послужењу.



Фото: Урош Томић

Културно-туристички центар „Стефан Немања“ је, као домаћин свечаности, пред саму манифестацију вршио пријем узорака вина и ракије у 6 категорија: бело, розе, црвено вино, ракија од шљиве, ракија од грожђа и остале воћне ракије, а затим их слао на анализу тиму врских енолога. Извештај о оцењивању енолога, установи је био основ за доделу награда. У свакој категорији награђена су најбоља три узорка, док су извештај о оцењивању добили сви учесници манифестације, како би стекли увид у квалитет свог производа. Ове године примљено је рекордно, 140 узорака од стране 68 учесника.

О томе да је квалитет манифестације, која је од свог настанка локалног карактера и подразумева учешће произвођача вина и ракије са територије општине Лапово, препознат километрима далеко, сведочио је и велики број узорака пристиглих ван Лапова. Стога су организатори манифестације ове године први пут учинили корак ка томе да манифестација пређе оквире свог локалног карактера, тако што су наградили најбоље вино и најбољу ракију произведене ван територије Лапова, у самосталним категоријама. Поред тога,

организатори манифестације угостили су препознате винарије и дестилерије, које су своје производе изложиле у малој сали и тиме учинили да манифестација локалног карактера заличи на прави мали салон вина.



Фото: Урош Томић

Поред круског покровитеља манифестације, Општине Лапово, свој допринос организацији дали су и Удружење воћара и виноградара „Црвени Брег“, као и суграђански и неизоставни део КТЦ „Стефан Немања“, секција „Моравске шаренице“, чији су ручни радови красили просторије установе и Добротворно удружење „Коло српских сестара Лапово“, које је као додатну награду за носиоце златних медаља у свим категоријама, поклонило ручно осликане стаклене флаше.

Неговањем ове традиције, а самим тим вредног рада и уложене љубави домаћина који претходе готовом производу, Културно – туристички центар „Стефан Немања“ – Лапово ће, у годинама које следе, наставити да у духу православља негује љубав и веру на чијим темељима узрастамо, која нас прожима и спаја.

Изложба слика поводом манифестације „Дани вина“

Уочи манифестације „Дани вина“, у петак, 10. фебруара 2023. године, у малој сали КТЦ „Стефан Немања“ – Лапово, одржана је тематска изложба ликовних радова ученика ОШ „Светозар Марковић“.

Неколико дана уочи отварања изложбе, установа је у пријатној и гостољубивој атмосфери мале сале угостила ученике који

су вешто и посвећено, поучени талентом и дугогодишњим искуством наставнице ликовне културе, Сање Микић, стварали радове који ће бити изложени.



Фото: Милица Станковић

Изложбу су својим ликовним радовима израђеним у различитим техникама, употребили пријатељи установе из Ликовног клуба у Баточини, врсни ликовни уметници: Зоран Милошевић, Зоран Стојановић, Раде Петровић, Драган Милојевић и Драган Крстић.

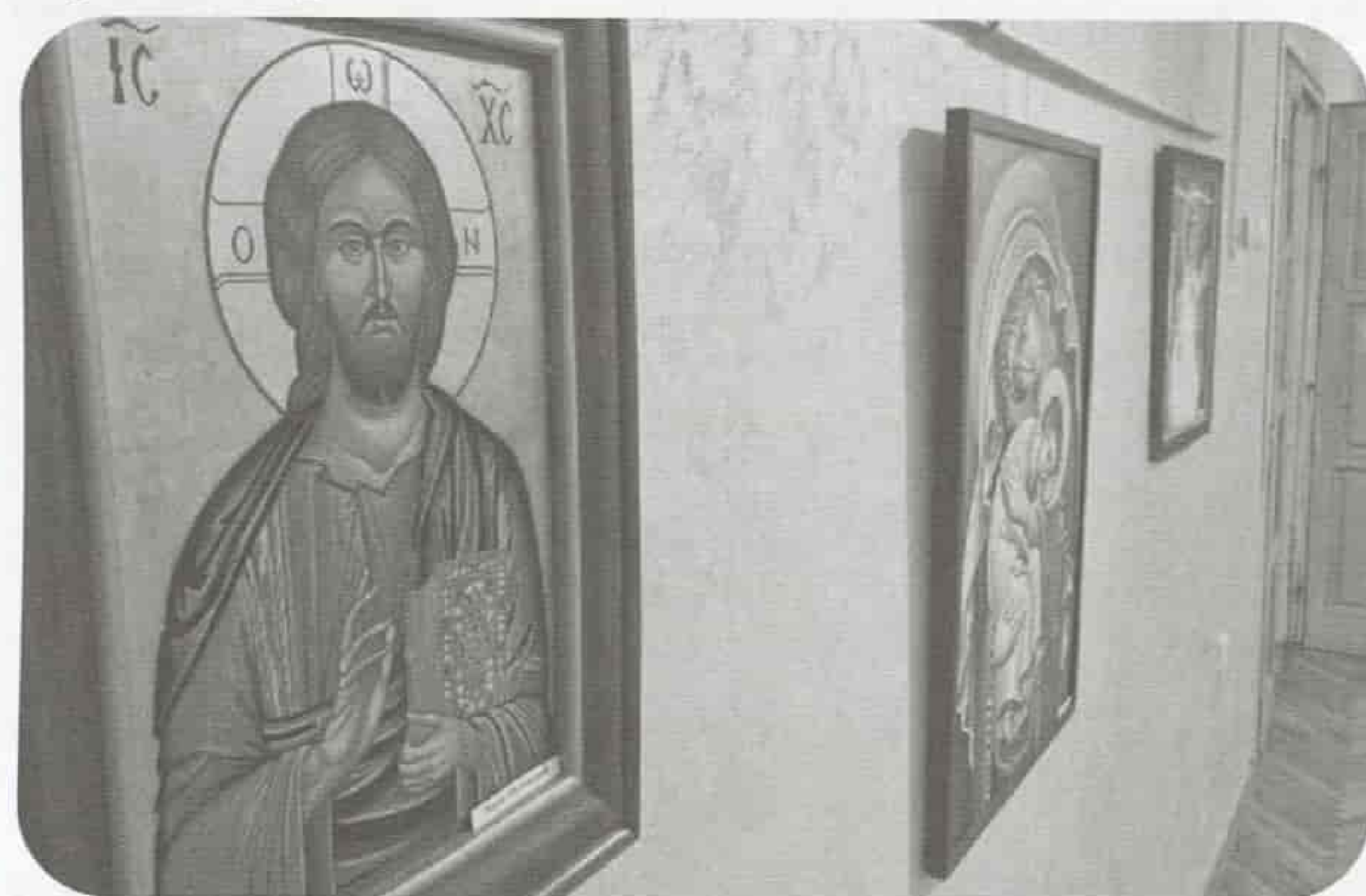


Фото: Милица Станковић

На дан отварања изложбе, чија поставка је трајала до 15. фебруара 2023. године, малу салу установе испунио је жамор деце и родитеља. Изложбу је подржала и Општина Лапово.

Након што је Сања Микић отворила изложбу, в.д. директора, Милица Станковић је поздравила присутне и уручила захвалнице свим учесницима. Сви посетиоци изложбе понели су лепе утиске.

Одржавањем ове изложбе Културно – туристички центар „Стефан Немања“ – Лапово још једном је показао да уметност негује кроз труд младих талената, истрајност и вештину њихових старијих колега и подршку наставника и родитеља, безрезервно дајући ветар у леђа сваком појединцу који искаже интересовање и жељу за стварањем и вредновањем лепог.

Милица Станковић ЗАВИЧАЈНА НЕДЕЉА

"Нит има лепшег путовања
љубави и слободе
Него стајати пред својом кућом
и гледати облаке"
Д. Ерић



Фото: Архива КТЦ-а

Под покровитељством Општине Лапово, а у сарадњи образовних установа и установа културе, у недељи која претходи Дану општине Лапово одржан је програм под слоганом „Завичајне слике“.

Програм организован током ове недеље био је свеобухватан и подразумевао је равноправно учешће свих установа.

У петак, 10. марта 2023. године, ученици ОШ „Светозар Марковић“ и ученици Средње школе такмичили су у литерарном стваралаштву, а у понедељак 13. марта и у ликовном.



Фото: Милица Станковић

Такмичарски део програма одвијао се у малој сали Културно – туристичког центра „Стефан Немања“, а окончан је у уторак 14. марта, такмичењем у ликовном стваралаштву деце предшколског узраста ПУ „Наша младост“. Ликовни радови су били разврстани према узрасту учесника у четири категорије, и то: у категорију радова деце предшколског узраста, категорију радова ученика од 1. до 4. разреда, од 5. до 8. разреда и категорију радова ученика Средње школе, а литерарни радови у три категорије, према узрасту ученика.

У среду, 15. марта, у малој сали Културно – туристичког центра „Стефан Немања“, у организацији Општинске библиотеке „Слово“ у традиционалном циклусу програма „Разговори под записом“, гостовао је историчар и директор Музеја жртава геноцида, Дејан Ристић, који је представио своје четири књиге тематски везане за легенде и заблуде из српске историје и значајне историјске личности. Програм су водили Данијела Вулићевић и Стеван Стефановић.

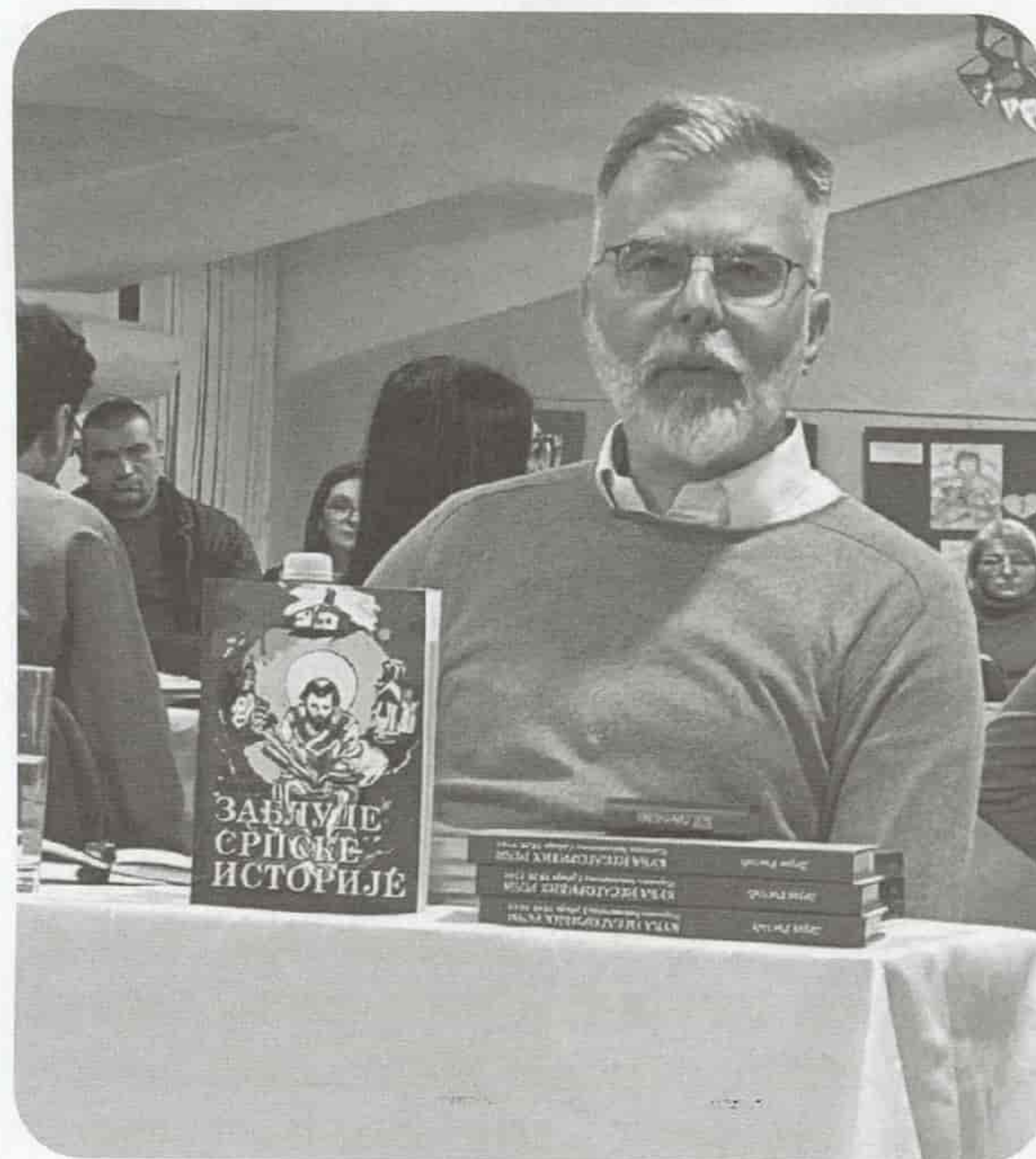


Фото: Архива КТЦ-а

Последњи дан програма је у четвртак, 16. марта, обухватио: Општинску смотру рецитатора „Песнице народа мог“, одржану у малој сали Културно – туристичког центра „Стефан Немања“ у организацији Општинске библиотеке „Слово“, ревијалну утакмицу малог фудбала одржану у Средњој школи Лапово и проглашење победника ликовних и литерарних такмичења, изложбу свих ликовних радова, изложбу награђених литерарних радова, и доделу награда ауторима најбоља три ликовна и три литерарна рада у свим старосним категоријама. Такође, аутори најбољих литерарних радова су своје радове пред присутнима и прочитали.

Општинска смотра рецитатора за ученике Средње школе Лапово одржана је у Библиотеци 17. марта.

Завичајна недеља је показала и доказала да су деца заиста наше највеће богатство, и темељ будућности који требамо градити користећи искључиво праве вредности.

Милица Станковић ДАН ОПШТИНЕ ЛАПОВО

"У срцу Шумадије у срцу Србије
спавало је вековима једно село мало,
Лапово се звало.

И рађало је село српско честито и поносно
и дете и пшеницу,

а свако је имао и породичну воденицу.

Данас је израсло у праву варошицу,
али не заборавља јелек, опанак, шајкачу и
преслицу..."

Александра Шолевић

Дана 17. марта 1896. године, Указом Краља Александра Обреновића, Лапово је проглашено варошицом.

Тим поводом, као и сваке претходне године, 17. марта је одржана Свечана седница Скупштине општине Лапово у бископској сали Културно-туристичког центра „Стефан Немања“ и уприличен богат културно-уметнички програм, који је окончан доделом награда и признања заслужним установама, удружењима и појединцима.



Фото: Урош Томић

Свечану седницу је, извођењем химне Републике Србије, отпочела Катарина Богдановић. Након тога, председница Скупштине Општине Лапово Мирела Раденковић, коју је на бини дочекала поворка свечано обучене и насмејане деце, отворила је седницу, поздравила пријатеље Општине, сараднике и суграђане и након тога се и обратила присутнима: „Нема напретка без јаке везе између три стуба који једно снажно друштво граде – то су здрава породица,

јака црква и слободна држава. То је свето тројство које смо вековима бранили и које ћемо бранити. Сведоци смо многих догађаја који у нашој земљи ове стубове конкретним, одлучним и храбрим корацима чувају. Велики песник, филозоф и владика Петар Петровић Његош је рекао: ‘Муж је бранич жене и детета, народ бранич цркве и племена!’, а бранич наше Србије, сваке српске породице, на свој српској земљи, јесте наш председник, господин Александар Вучић.“



Фото: Урош Томић

Након што је изразила захвалност председнику на сарадњи и подршци, које су нашој Општини омогућиле да планира и реализује све што живот њених грађана чини бољим, квалитетнијим и модернијим и чему је водиља његова одговорна државна политика, присутне је упознала са привредним развојем Општине у протеклој и текућој години: „Започети пут развоја нашег места из претходних година одлучно смо наставили и у текућој години, како у погледу привлачења домаћих и страних инвеститора, тако и у погледу реализације инфраструктурних пројеката. Зато ћу данас пред свима вама са поносом навести неке од кључних резултата наше политике, нашег рада и залагања, а то су: отварање логистичког центар немачке компаније „LIDL“, затим пословање са кинеском компанијом „CRBC“, а оно на шта смо посебно поносни јесте чињеница да је Лапово постало центар зелене енергије у Шумадији подизањем највеће соларне електране у Србији на површини од 12 и по хектара са 17 800 соларних панела. Такође, у току су радови на реконструкцији зграде Дома здравља, завршена је реконструкција централне зграде основне школе, отворена је и са радом

почела спортска хала...“ Као окосницу развоја једне Општине, и циљ коме стреми-мо, навела је бригу о здравој породици као основи развоја друштва: „На примеру добре праксе оличене у снажној и храброј вољи нашег председника да паметном политиком чува и снажи овај стуб друштва, његови циљеви постају и наши и зато сви заједно вођени успоменама српских светих мајки, страдалница и умница, мајки научника и пастира, краљева и царева, и сами својим мајкама дамо сигурност, подршку и снагу. Стога су наши примарни задаци управо јачање политике рађања, а тиме и обнављања друштва, подршка образовању и запошљавању младих. Стварамо климу успешног места, онаквог места које даје шансу младими људима да остају у матици, у свом родном Лапову, да на својим вековним огњиштима даљу будућност граде. Ослушкујући њихове потребе улажемо у све оно што живот деце и младих чини лепшим, бољим и квалитетнијим. Јер, драги пријатељи, само онда, када децу, која јесу највеће богатство и истинско злато, ставимо испред свих и свега, ми постајемо богато друштво, друштво из ког млади не одлазе, већ поносно у њему остају и постају његов најснажнији темељ. И све то онда више није политика, већ мисија и задатак који поносно извршавамо, а са тим и Лапову истински живот дајемо.“ Своје обраћање завршила је цитирајући великог српског писца Милоша Црњанског: „Нема среће изван оног места где смо провели детињство.“

Присутнима се након тога обратио председник Општине, Бобан Миличић најпре их поздравивши: „Уважени пријатељи, сарадници и суграђани, не постоје велики и мали народи, велики и мали градови, велики и мали људи. Те смо поделе превазишли онда када смо реч Божију разумели. Велики је само један једини Господ наш, а сви ми смо његова деца, довољно велика да знамо коме спасење и веру дугујемо и довољно мали да о истим законима свакога дана учимо. И не постоји блистава и чиста књига историје, већ је свака њена страница, сваког, па и српског народа, и сузама и крвљу и радошћу натопљена.

Тако се ствара историја, тако држава, тако нација. Свесни свеукупног наслеђа дужни смо да његове тековине чувамо на свом имању, у својој цркви, у својој породици, у свом месту. Зато је наша мисија да сачувамо и оживимо свако домаћинство на територији општине Лапово, да се боримо за свако дете рођено у нашем месту оном истом снагом и љубављу којом су и наши прадедови вођени када су за нас на данашњи дан 17. марта далеке 1896. ову општину успостављали. Векови трпљења и страдања учинили су српски народ јачим и бољим него вековна царевања. Готово увек сам и увек спреман, највећу победу добијао је када је почео да верује себи, и у себе, да верује како срећа Србије зависи једним делом од свакога од нас посебно, али кроз наду да једино уједињени све можемо снажније и боље. Данас када наша општина обележава дан свог рођења, сваки њен становник поносно је домаћин и пева свака кућа у којој огњиште гори и својом ватром чува наслеђе прадедова, јер је свој на своме, јер се борба за опстанак никада не гаси.“ Цитирајући великог и умног светог српског владика Николаја Велимировића, који је рекао: „Немој се поводити за оним што очи виде. Јер, очи виде површину, не виде дубину, виде одећу, не виде језгро, виде глумца, не виде човека, виде човека не виде Бога“, истакао је да сви мештани и посетиоци Лапова несумњиво виде једну другачију и лепшу слику места и осећају пријатну, стваралачку енергију.



Фото: Урош Томић

Говорећи о видљивом напретку Општине Лапово, на ком је са тимом својих сабораца, марљиво радио, а све зарад бољег сутра, истакао је: „И поносан сам јер као и ви, и ја, видим да су дела изнад свих речи свуда где око стигне. Данас видимо једно препорођено Лапово: новији су наши путеви, у току је реконструкција Дома здравља, реконструисана је основна школа, завршена спортска хала, отворена су нова радна места. И то свако види. Али што рече, наш добри владика, има и биће много више оних ствари које наше око неће уочити данас, али хоће сутра, хоће онога дана када овим истим путем буду корачала деца наше деце“.

Своје обраћање завршио је сећајући се, још једном речи владике Николаја Велимировића којима казује да је: „Свако царство на земљи Божја својина, и да га Бог даје коме Он хоће, данас једном сутра другом“, и навео: „Верујући да се моји саборци и ја у делима својим нисмо огрешили ни о божанске ни о људске законе и знајући да смо сви пред Богом једнаки, али да се дела наша разликују, и да ће нам по њима и Бог и народ судити, гајим наду да ћемо уз помоћ Божију заједничку будућност сви заједно и у данима што следе градити, чувајући своје, а поштујући туђе, јер свако од нас својим вољом бира на који начин ће се одужити својим племенитим прецима и колико ће чисте стазе остављати својим унуцима. Судите нам по делима! Живела, Србија, живело Лапово!“

Након обраћања председника, вокална солисткиња Катарина Богдановић извела је песму „Лазарица“ у пратњи маестра Зорана Исајловића на хармоници, као оду ономе чији завет Срби чувају и следе већ стотинама година.

Потом су присутни могли да погледају видео запис о Лапову, као месту које је захваљујући видним достигнућима у прошлој години, постало лепше, напредније и просперитетније место за живот свих грађана. Видео је испраћен громогласним аплаузом и јаким емотивним набојем присутних, а затим се врсни музички дуо, вратио на сцену и извео песму „Весели се српски роде“.

Након тога, председник Општине и председница Скупштине Општине Лапово приступили су додели признања и награда заслужним установама, удружењима и појединцима у различитим областима: области сарадње и доприноса развоја Општине, за испољену изванредну храброст и дело личног херојства, у области хуманитарног рада, образовања, спорта, привреде и културе.

Ове године, плакета са великим грбом додељена је председнику Републике Србије, Александру Вучићу, за област изузетне сарадње и доприноса развоја Општине Лапово, док су постхумно награђени: плакетом са средњим грбом Златко Солунац из Лапова, ратни херој и носилац великог броја почести, а плакетом са малим грбом Жикица



Фото: Урош Томић

Милојковић, за допринос развоју Општине Лапово. Поред тога плакету са средњим грбом, плакету са малим грбом, захвалнице и новчане награде понело је још 26 награђених.

Крај Свечане седнице обележен је извођењем сплета традиционалних народних игара Културно-уметничког друштва „Лапово“. Након тога, председница Скупштине Општине Лапово затворила је седницу и присутне позвала на свечани ручак, уприличен поводом овог битног датума у простору потпуно реконструисане ОШ „Светозар Марковић“.

Већ 127 година, Лапово, мало површином и бројем становника, али велико срдачношћу своји домаћина, потенцијалом оличеним у геостратешком положају и просперитетним младим људима, скоро је па јединствено место које носи обележје општине као основне територијалне јединице без припадајућих месних заједница.

Јединствени по свему и уједињени у свему, прославивши још један празник своје Општине у радости и весељу, наставићемо да својим трудом, заслугама и делима стварамо историју и улажемо у будућност.

Милица Станковић

ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ ОПШТИНЕ ЛАПОВО

Повољан геостратешки положај Општине Лапово основа је на којој почива њен прогресиван привредни развој и темељ на ком ничу производни комплекси све већег броја заинтересованих инвеститора.

У години за нама сведочили смо успешном раду новоизграђеног, другог по реду логистичког центра компаније „ЛИДЛ КД“ доо у Србији, као једног од највећих логистичких центара на Балкану. Такође, у протеклој години, на територији општине Лапово успешно је пословао и „Стратемис“, једна од водећих компанија у Србији и региону за увоз и трговину грађевинским материјалом, која се у Лапову стационира управо због могућности коришћења железничке инфраструктуре у унутрашњем саобраћају за превоз робе, а у сарадњи са компанијом „С Раил“ доо.

У овој години Општина Лапово постаје богатија због улагања нових инвеститора, који ће поред оснаживања привреде допринети и запошљавању великог броја нових радника.

„Mega infrastructure“ доо је компанија која се бави производњом префабрикованих бетонских елемената и која је у сврхе изградње производног погона, спољњег складишног простора, канцеларијског простора, простора за лабораторију и др. у индустријској зони 1 у Лапову, купила земљиште површине од око 7 ha. Пошто је компанија прибавила потребне сагласности и дозволе, почетком ове године приступила је радовима на изградњи објеката.

Да је логистика кључ успешног рада, показује и намера компаније **Depolink doo**, специјализоване за послове управљања и оператерства контејнерским терминалима, да инвестира у изградњу интермодалног контејнерског терминала и логистичког центра на површини од 45.000 м². За реализацију овог пројекта велико интересовање показале су многе транспортне и шпедитерске компаније као пружаоци услуга интермодалног транспорта, а посебно пружаоци услуга железничког транспорта, имајући у виду повољан географски положај Лапова и његов статус железничког чворишта, а самим тим и велики потенцијал за развој овакве индустрије.

У складу са државном политиком улагања у обновљиве изворе енергије, ускоро се очекује пуштање у рад соларне електране **Delasol**, чијом је изградњом Лапово постало центар зелене енергије у Шумадији. На површини од око 12,5 ha постављено је 18.000 соларних панела, чија је производња капацитета 15.000 mW/h електричне енергије годишње, што је довољно за снабдевање преко три хиљаде домаћинстава. Постављени бифацијални соларни панели су панели најновије технологије и имају могућност да прикупљају сунчеве зраке и са предње и са задње стране, тачније оне који се одбијају о подлогу и тако производе струју. Ова соларна електрана прикључена је на трафо станицу у радној зони 1, због чега ће се и сама Општина Лапово снабдевати електричном енергијом произведеном на овај начин.

Марко Станојевић

ЗАШТИТА ДЕЦЕ И МЛАДИХ У ЛАПОВУ ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА

ВРЕМЕНЛОВ

Први светски рат довео је до великих страдања. Ратни вихор није оставио ни децу по страни. Велики број малишана је у току Првог светског рата умро у логорима, многи су хватани и убијани на зверски начин, а многи од њих су остали без породице. Више десетина хиљада деце после рата остало је сирочад. Због великог броја деце која су у рату остала без родитеља, Указом краља Александра Карађорђевића Министарски савет донео је 5. фебруара 1919. године Уредбу о оснивању државног Одељења за заштиту деце и младежи.

Након ослобођења и оснивања Краљевства (Краљевине) Срба, Хрвата и Словенаца, требало је организовати државну деčју заштиту. На иницијативу др Милоша Ђ. Поповића, 1919. године је основано Државно одељење за заштиту деце, а њему је било поверено да буде први начелник тог одељења. Његов задатак био је спровођење организације заштите у целој земљи. Исте године су прописани Правилник о уређењу Одељења за заштиту деце и младежи и Пословник Државне заштите деце и младежи.

У саставу Државне заштите били су Одељење и његови подручни органи: обласне, 3 окружне и месне државне заштите, састављене од представника политичких, судских, санитетских, привредних, школских, црквених и месних општинских власти. Поред тога ушле су и установе које се баве дечјом заштитом. Деца су збрињавана у хранитељским породицама, домовима за незбринуту децу и у дечјим насеобинама (обданишта, трпезе, дечији вртови и дечје станице) као вид помоћи радничкој деци.

Опис установа и упутства за сараднике упућени су свим органима Државне заштите деце и младежи и објављени у часопису „Народни подмладак“. Њихов задатак био је да дају објашњења како онима који се непосредно укључују у рад на дечјој за-

штити, тако и онима који надгледају и контролишу њихов рад. Министарство финансија помагало је рад одељења.

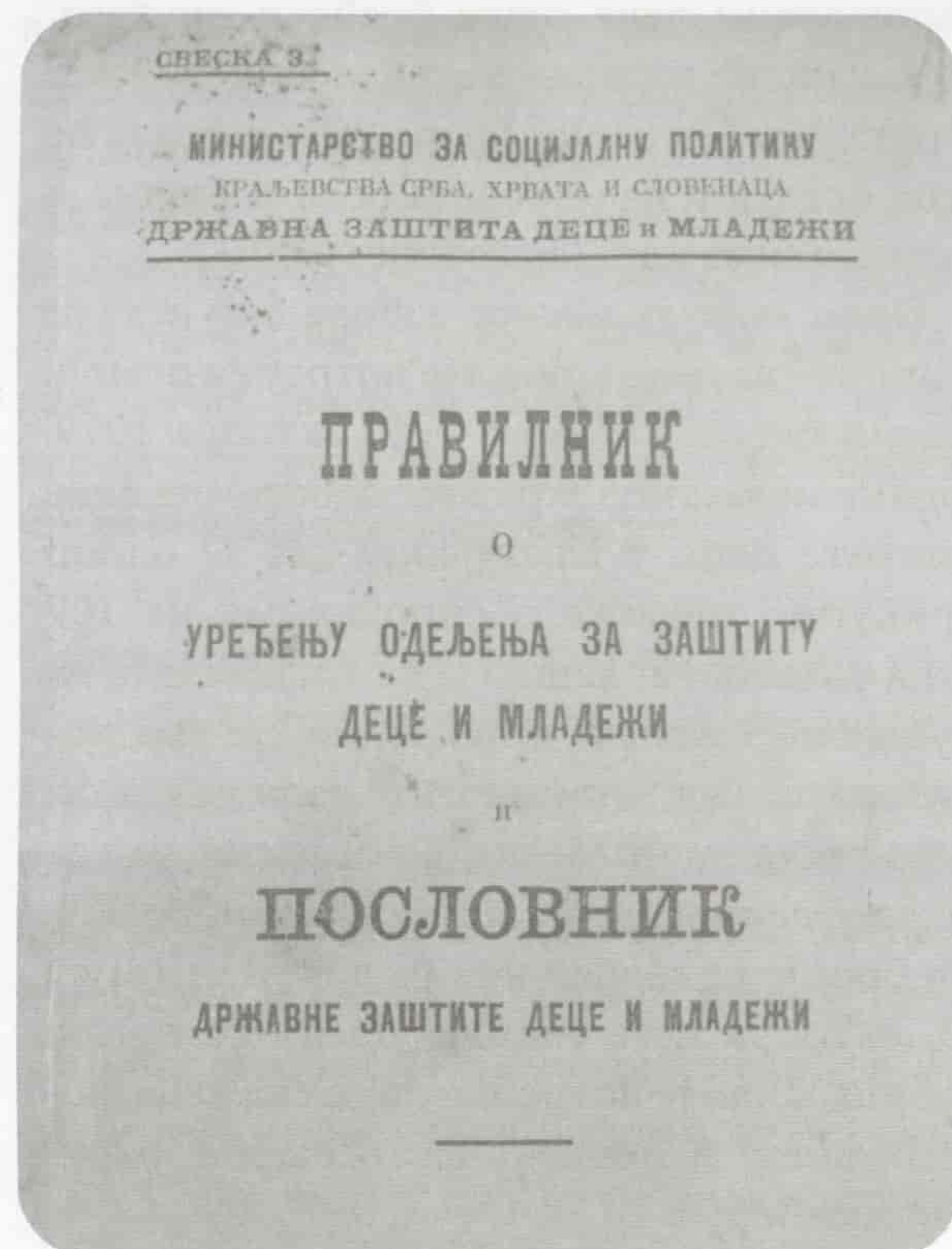


Фото: Историјски архив Шумадије

У Историјском архиву Шумадије у Крагујевцу чува се фонд Државног одељења за заштиту деце и младежи у Лапову за периоду од 1919. до 1923. године. Фонд садржи: упуства за организовања месних одбора и младежи, пописне листе деце ради помоћи, акта о организовању здравствене помоћи, о смештају деце у домове, спискове укинуте помоћи и укидања извесних помоћи због узимања кредита и др.

Месни одбор Државне заштите деце и младежи у Лапову основан је у октобру 1919. године и његов основни циљ био је пружање помоћи незбринутим деци са територије Лапова чији су родитељи страдали у Првом светском рату. Месни одбори бројали су најмање пет чланова: два представника општинског суда, свештенике и учитеље. Били су повезани са Окружним одбором државне заштите који се налазио у Крагујевцу. Први председник Месне заштите био је Животије Стевановић који се у новембру 1921. године службом одселио у Битољ.

У Упуту за оснивање Месних одбора

Државне заштите деци и младежи у Крагујевачком округу између осталог писало је: „Посао је тежак али деликатан; тиче се збрињавања деце наше браће и другова, који падоше на пољу части и за величину Отаџбине. Без нашег брзог рада њихова ће деца остати и даље гола и боса и гладна и жедна, а зима иде. Зар то није грех!?”

Први задатак месног одбора био је да се напишу сва деца којима је потребна помоћ. Месни одбор у Лапову је 7. октобра 1919. године известио Окружни одбор Државне заштите деце у Крагујевцу „да је одбор прикупио податке о сирочадима из 107 кућа у Лапову и нашао је да у њима има 98 мушке и 79 женске деце.“ Одбор је предложио да се сва записана деца предложи за америчку помоћ. Месни одбор је сматрао да ће број деце на крају пописа бити око 300. Тај број је потврђен новим документом од 13. октобра исте године. Да би се помоћ добила, било је потребно да се сва деца фотографишу и пошаљу фотографије окружном одбору.

Помоћ су добијала деца по неколико критеријума. Најзаступљенија су била деца сирочад без родитеља и ближих родитеља и без имања. Она су се смештала по могућству у најближу породицу уз извесну новчану надокнаду. Друга категорија била су деца сирочад са имањем. На њихово имање долазили су рођаци који би преузимали бригу о деци. Деца чији су се родитељи одали алкохолу, била би послата у Дечји дом.

Месни одбори су поред пописа деце којима треба пружити помоћ и о којима ће се држава старати, организовали и бесплатно лечење деце.

Министарство за социјалну политику одећења за Заштиту деце и младежи је 3. новембра 1919. године упутило наредбу да у свим местима где има лекара, било државних, општинских или приватних, организују амбуланте за бесплатно лечење деце и давање најпотребнијих лекова. Интересантан је један документ који је упућен Месном одбору у коме је постављено питање: „Да ли се може подићи лечилиште за слабу и слабуњаву децу у Лапову?“. Из одбора је одговорено „да се не може организовати, јер у долини Мораве нема ваздуха за слабу и слабуњаву децу.“

У оквиру Месног одбора функционисао је Фонд за помоћ сиромашним ученицима. Иницијативом Месне државне заштите деце и младежи у Лапову је 19. јуна 1921. године организован „Дечји дан“ и сакупљање прилога за ратну сирочад. Учитељице из школе у Лапову су деца објасниле значај дана и позвале да свако од њих приложи малу суму за своје сиромашне другове који су остали без родитеља. И у цркви је на позив свештеника скупљан прилог. Укупно је на оба начина сакупљено 180,50 динара.

Дечији дан се поновио и следеће године.

На захтев министра за социјалну политику издата је наредба свим полицијским властима да забране деци испод 18 година продају новина, колача и свега другог као и ношење пртљага и просјачење. Деца која су напуштена и којима је потребна било какава помоћ, постајала су брига службе државне заштите.

Државна заштита је бринула и о образовању младих. У оквиру месног одбора постојала је књижница, а поред тога писменим мајкама даривани су буквари како би учили децу да читају. Одбор је функционисао до 1923. године када је престао са радом.

МЕСНА ДРЖАВНА ЗАШТИТА ДЕЦЕ И МЛАДЕЖИ
Са. бр. 2. Месна Лаповка
Држ. Заштита Деце и Младежи
Лапову
(место, брст, округ, покрајина)

ДЕЧЈИ ЛИСТ
Милошко син ота Милоша Богдановића
зело. из Лапова.

Име и презиме детета, и име, презиме и занимање и стан родитеља.

Име и презиме дететовог чувара (хранитеља, староца, чувара рођака)
Стриц Владисав Богдановић село. из Лапова.

Потпис
Представника Месне Д. З. Д. и М.
или повереника
Миван М. Маршиновић
вишиц.

Место за печат
Месне Д. З. Д. и М. или повереника:

Какву сталну помоћ дете ужива?
до 15. д. мес. феде. др. Зашт. од 1-1-920. г. 265.
Помоћ до краја јуна 1921.

Напомена: Свака указана помоћ мора се уписати у овај лист.

Дечији лист једног детета из Лапова
Фото: Историјски архив Шумадије

Јовица Николић

МИХАИЛО ПАНТОВИЋ (1944 - 2023)

Михаило Пантовић је рођен 1944. године. Одрастао је и васпитаван у учитељској породици. Био је народни лекар. Преминуо је почетком ове године. Сахрањен је 16. јануара 2023. на Варошком гробљу у Крагујевцу.

Проф. др Михаило - Микица Пантовић написао је 2007. за књигу Црвеног крста Лапово:

ПРИСЕЋАЊА ИЗ ПАНТОВИЋЕВЕ ШКОЛЕ

Пантовићева школа

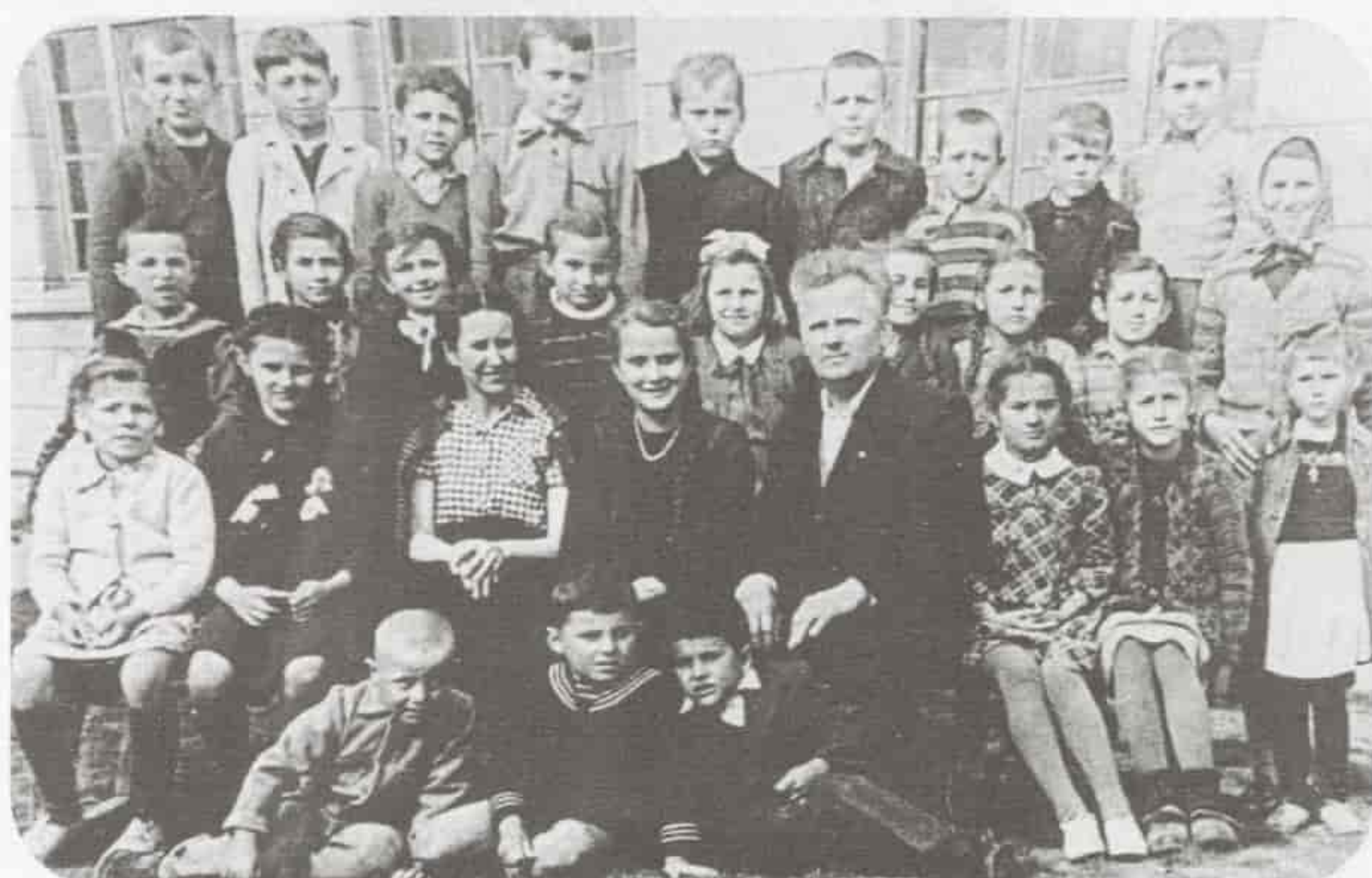


Фото: Архива Црвеног крста Лапово

Отац и мајка дошли су одмах после рата у Лапово. Школа у познатом IV реону још није била завршена. Они су били први који су се уселили у њу и започели искрено и са ентузијазмом своју учитељску и просветарску мисију. Није то никада било само радно време. Истина, тетка Лоја, фамлуз и домаћица, десна рука школе, користила је месингано звоно тачно на време. Али, главне ствари су се одвијале после школе. Увече, без обзира на време - кишу, хладноћу окупљало се много њих. Нису то само били млади, долазиле су све генерације. Старији су долазили на поверљив разговор. Био сам мали, отац ме је обожавао - то тек сада знам, држао ме је на крилу често док је са њима поверљиво разговарао.

Урезала ми се тако једна реченица на крају једног разговора: „Значи, да се жени, ти исто мислиш...“ Питали су га за савет, освојио је срца тих тада скромних људи, махом упућених на земљу или железницу.

Поверење тих људи тек изашлих из рата није било лако стећи.

Али, однос према деци, школи, свакодневници, ангажовање око увођења струје, свакодневна виђења и разговори, решавање проблема, организовање приредби, стручних састанака, ђачких кухиња и безброј обичних ствари учиниле су да од „Уче“ и његове супруге, Миле и Милета, како су их звали да они полако срасту са народом у једну целину и да тако школа постане у народу - Пантовићева.

Седамдесет и пет година учитељи

Отац је био са села, из Кикојеваца из горње Груже, а мајка право градско дете, отац јој је био директор Гимназије, деда међу првим учитељима у Србији. Те две линије као да су се огледале и у школи.

Двориште је било беспрекорно, „Уча“ је формирао летње учионице обрасле пузавицама у дворишту, био је то право врт са љуљашкама, клацкалицама, лејама цвећа... Ђаци су знали које је њихово дрво, преко лета су долазили да га залију. После много година знао сам понеког од њих да питам: „Је ли, који беше твој јаблан?“. Питање би увек измамило осмех и прецизан одговор.

Докторе, помагај

У Лапову, у богатом Поморављу, био је обичај да се понешто донесе учитељу. Тако је то било бар после рата. Једног дана појави се једна отресита сељанка, право пред учитељицу, носећи певца... Моја мајка, чим је виде, некако започе: „Па, ниси то требала да доносиш“. Сељанка даде певца и оде.

После пар дана иста та сељанка приђе учитељици и онако шеретски рече: „Слушај, бре учитељице, само да знаш ја сам оног певца понела на пијац“.

Једног дана носе на носилима једног Мукјовића, мога друга из детињства, право, оригиналног Лаповца, увек спремног за шалу. Али, сад је био у муци, стегао га ишијас. Дуго се нисмо видели, годинама. Ипак, иако сам био у белом мантилу, одмах ме је препознао и због муке завапио: „До-

кторе, помагај".

Ја сам одмах пришао и хладно и званично му се обратио: "Имате ли здравствену књижицу?"

"Имам", одговорио је збуњено мислећи да га нисам препознао. "Одакле сте?", наставио сам у истом тону.

"Из Лапово", са лаком иронијом што га не препознајем, одговорио је.

"Где то беше?" наставих.

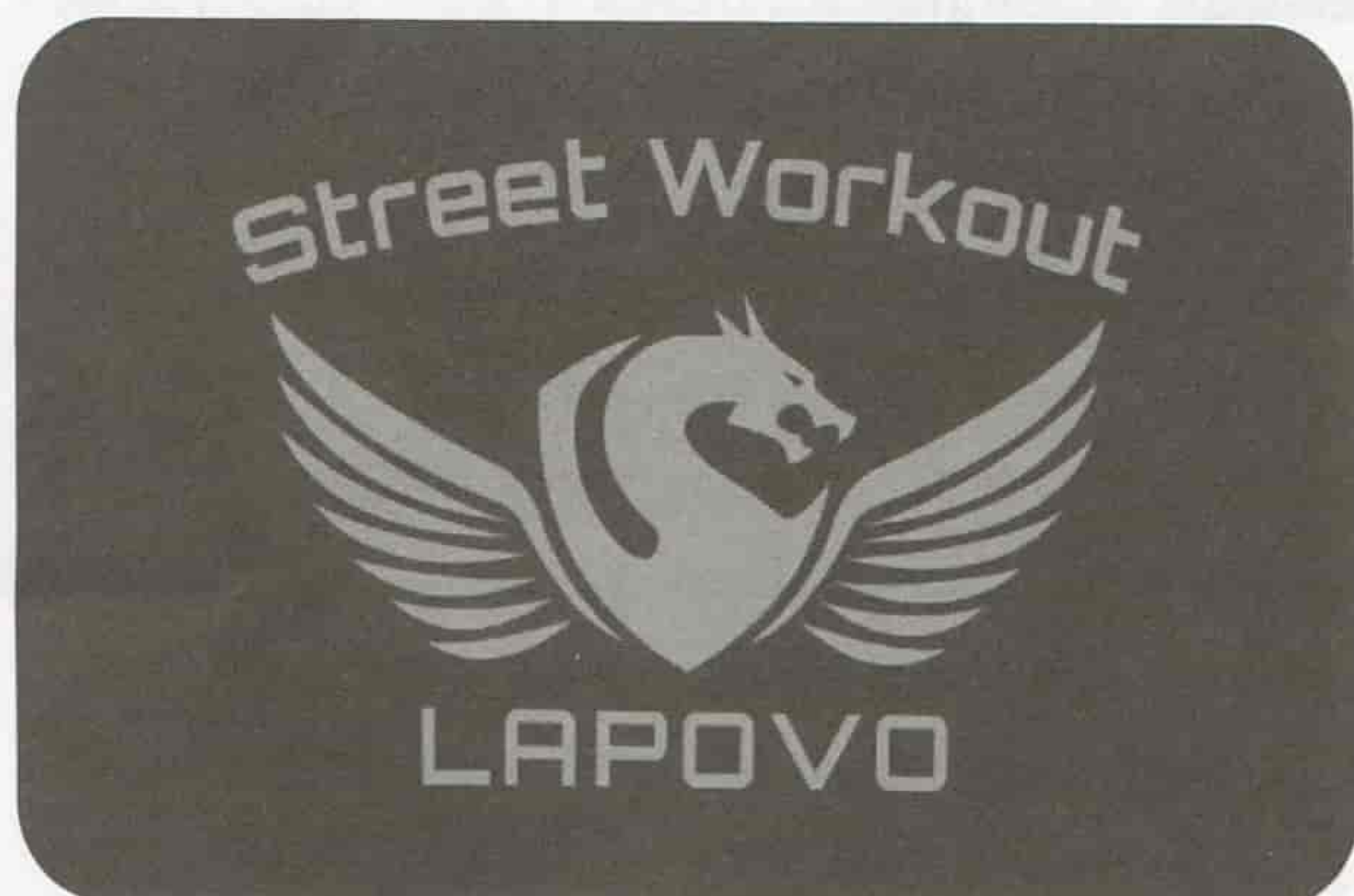
Он већ сажаљиво поче: "То ти је.." Видео је већ да из мојих очију вири смех и превара, типична за Лапово, па проговори: "Е, сад ми је лакше..."

„Везаност за Лапово и наклоност према тим дивним људима траје. То су прихватила и моја деца. Сви носимо део тог раскошног менталитета", рекао је професор Медицинског факултета др Михаило Пантовић, неуропсихијатар.

Милица Станковић

STREET WORKOUT

СПОРТ Пре десет година, а поводом обележавања четири и по деценије од производње „Coca-Cola“ напитка у Србији, грађани су имали прилике да својим гласовима освоје изградњу „Coca-Cola“ активне зоне у свом месту. Општине су приликом такмичења биле подељене на мале, средње и велике, а своју активну зону добиле су оне општине које су у свакој категорији освојиле највише гласова.



Црвени крст Србије, доделио ј постхумно сребрни знак Црвеног крста учитељу Миљети Пантовићу, секретару Црвеног крста Лапово од 1950 до 1954. Признање је примио његов син Михаило.



Фото: Архива Црвеног крста Лапово

У категорију малих општина сврстано је Лапово, које је залагањем својих грађана добило своју „теретану“ на отвореном и прилику да на још један начин покаже да здрав начин живота може бити бесплатан. Већ десет година сведочимо великом броју младих људи који се окупљају у овој активној зони и користећи постављене справе, активно вежбају.

Ове године су, у сарадњи са Спортским савезом Општине Лапово, одлучили да по угледу на друге градове и општине одрже и такмичење у ткзв. „уличном тренингу“, својеврсној спортској дисциплини и вештини која представља комбинацију гимнастике и акробатике.

Пријављени учесници ће, у мају ове године, моћи да се такмиче у следећим дисциплинама: апсолутни згиб, згиб, пропадање, склекови и биће разврстани у старосне категорије и категорије по тежини.

Ово такмичење је хуманитарног карактера и уплата такмичара за учешће биће донирана деци којој је новац неопходан за лечење.

IN MEMORIAM

Зорица Мујковић
(1971-2023)

Након тешке болести, 15. јануара 2023. у педесет другој години је преминула Зорица Мујковић, наш дугогодишњи сарадник. Са великим ентузијазмом и вештином припремала је за штампу монографска и серијска издања лаповачке библиотеке, па и девет бројева нашег листа. Увек је са љубављу графички уобличавала најаве свих летњих програма за децу. На Дан општине Лапово 2019, за успешну сарадњу са нашом установом, добила је признање Скупштине општине Лапово.

Срђан Којић
(1973-2023)

Након тешке болести, 29. марта 2023. у педесетој години је преминуо Срђан Којић, власник штампарије „Колор Прес“ из Лапова. Сарадња наше установе и „Колор Преса“ беспрекорна је од самог оснивања лаповачке библиотеке. Срђан је био послован човек широке визије, срцем све време у Лапову, спреман да помогне реализацију многих акција и пројеката без обзира из које су области.



Нека почивају у миру. Вечна им слава и хвала.

Слово о Лапову: лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година III, број 10, март 2023.

ISSN 2738-1056

UDC 02+82

Излази 4 пута годишње;

Издавач: Општинска библиотека „Слово“, Његошева ба, Лапово;

За издавача: Данијела Вулићевић

Телефон: 034 6852198;

E-mail: biblioteka-slovo@hotmail.com

Уредник: Данијела Вулићевић;

Помоћник уредника: Стеван Стефановић; Редакција: Марко Станојевић, Јовица Николић,

Милица Станковић, Горан Живковић, Владимир Којанић, Зоран Станојевић,

Дејан Петровић, Надица Милетић и Зоран Солунац;

Коректура: Данијела Вулићевић и Сања Станисављевић;

Дизајн корице: Ивана Андрејевић;

Фотографија на корици: Зоран Станојевић;

Техничка припрема: Ивана Андрејевић;

Штампа: Колор Прес, Лапово;

Тираж: 200 примерака

Украдена капија

Обичај, осмех, ишчекивање, најава...

Укредена капија,
обичај шумадијски,
осмех дочекан,
ишчекивање праве љубави,
најава новог живота...

Касно сам сазнао за обичај.

Да сам знао раније,
поноћ би загрлио,
пред твојом кућом био,
капију скинуо и сакрио.

Да сам знао раније,
осмех би те мој пробудио,
пас би добио обилан оброк,
отац би љутњу пре осетио.

Да сам знао раније,
надање твоје прерасло би у весеље,
затворен прозор и твој страх,
лудост моју не би спречили.

Да сам знао раније,
најава би село уздрмала.
Ко је толико смео да проси,
најбољу без мираза богатог?

Укредена капија,
обичај шумадијски,
осмех дочекан,
ишчекивање праве љубави,
најава новог живота,

Обичај, осмех, ишчекивање, најава...

Касно за многе обичаје прошења...

Љубомир Милановић



ОПШТИНСКА
БИБЛИОТЕКА
-СЛОВО-